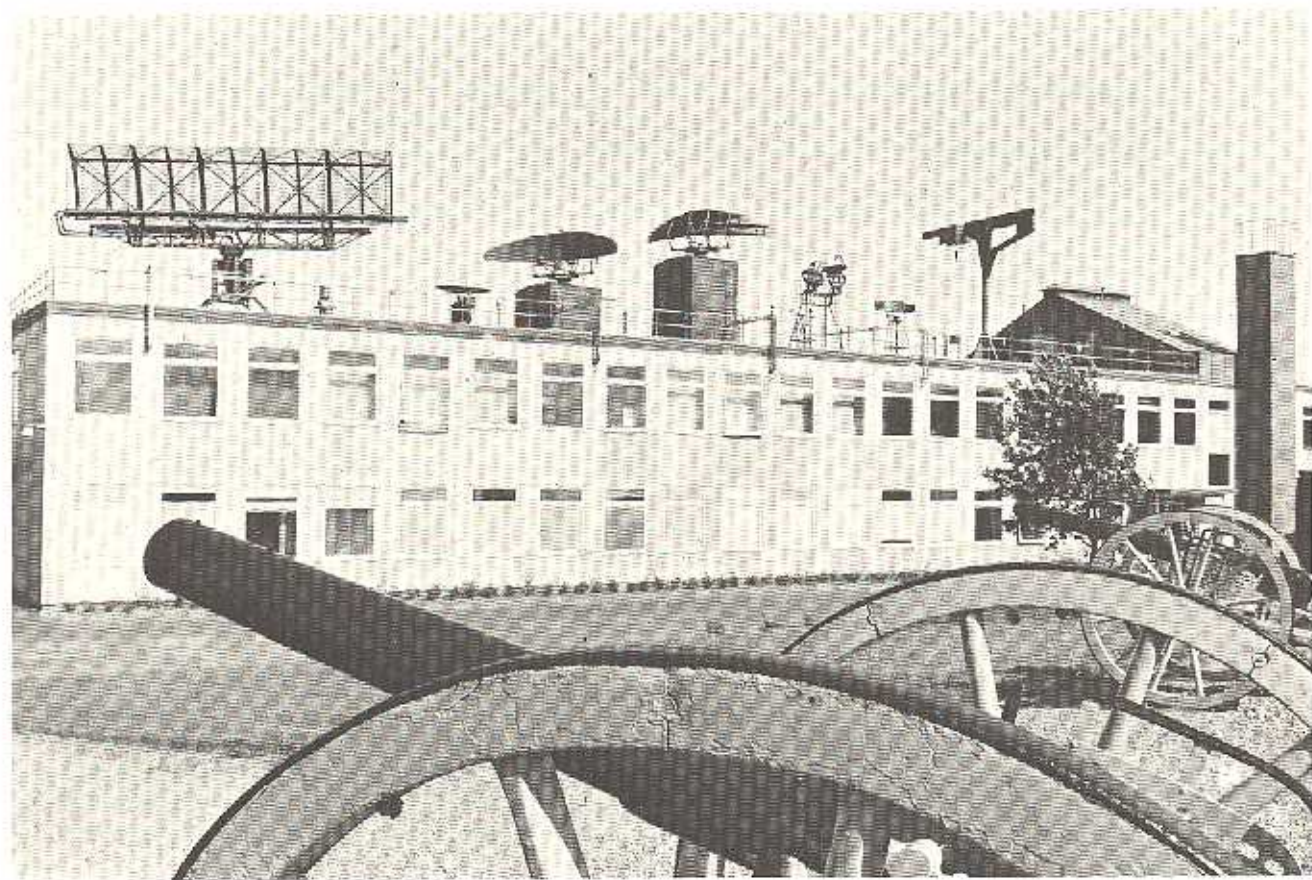

Christen

1965

Organ för
KUSTARTILLERIETS KAMRATFÖRENING
GÖTEBORG

Österlidhs Smides AB

Mekaniska Verkstad

Skonerlgatan 16 - Göteborg V

Telefon 29 11 97

Vi utför:

BYGGNADSSMIDEN

JÄRNKONSTRUKTIONER

samt maskiner efter ritning

AB

Strömman & Larsson

GÖTEBORG

Tel. 22 21 90 (växel)

Sågade och hyvlade Trävaror

Alla slag av Byggnadssnickrier
och Listverk

Lamelldörrar - Lamell - Träfiberplattor

Vänd Eder med förtroende till

Juvelerare

BERTIL GRAHN

Axel Dahlströms torg 1 - Tel. 41 86 44

Göteborg V

Stor sortering

när det gäller priser och gåvor
Gravryrarbeten utföres å Egen verkstad

Allt i branschen

VÄLKOMMEN!

Årets succébok

Harry Hjörnes
ÄVENTYR
I TIDNINGARNAS
VÄRLD

Välkommen till

LAGERKÖP

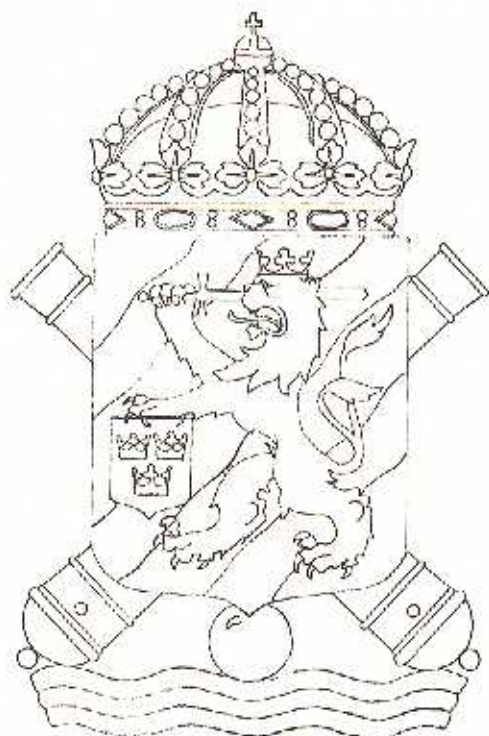
S:t Sigfridsgatan 72
där Ni kan handla till extra låga priser

Vi är en

nettoköpsaffär
och har fullständig livsmedels-,
kött- och charkuteriavdelning
Lagerköp

Heraldiskt vapen för Kungl. Älvsborgs kustartilleriregemente

Överste S. Gräberg

Den 1 november 1946 instiftades Kungl. Älvsborgs kustartilleriregementes förtjänstmedalj. Medaljen hade inskriptionen »För förtjänster om regementet» och var präglad i guld, silver och brons.

Medaljen utdelades av regementschefen såsom utmärkelse, belöning eller tacksamhetsbevis till personer, som gjort sig därav synnerligen förtjänna. Under de senaste åren har det en gång anskaffade lagret av medaljer i stort sett tagit slut och frågan om nyanskaffning blev aktuell.

Enligt marinorder nr 690, den 4 november 1959 med bestämmelser för utmärkelseecken avsedda som hedersbevisning för förtjänster skall i framtiden endast sköldar och plaketter finnas.

I åtländad av marinordern kommer nu att komponeras en plakett med normalformatet 36 x 52 mm försedd med ett vapenmärke och texten »Kungl. Älvsborgs kustartilleriregemente».

Vid vapenmärkets utformande följes marinorder nr 550 den 19 november 1964 med bestämmelser för heraldiska vapen. Enligt denna order gäller bl a följande:

»1. Heraldiska vapen för förband, fartyg och enheter skall vara godkänt av statsheraldikern före fastställande av CM. Förslag till heraldiskt vapen insändes tjänstevägen.

2. Heraldiskt vapen utformas enligt marinförvaltningens ritningar 100-H-7 och 100-H-9.

4. Heraldiskt vapen för landenheter skall som sköldemärke bära antingen

symbol för förbandets hemvist; symbol för förbandets verksamhet (i förekommande fall förtydligt med namn); försvarsgrensmärke m/63, vapenlagsmärke m/63 eller m/42 utan krona.

5. Har fartyg eller förband (motvarande) anknytning till äldre fartyg eller förband med heraldiskt vapen, bör detta antas som symbol.

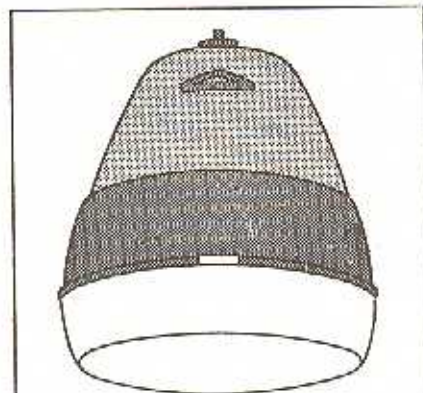
8. Heraldiskt vapen för landenheter utformas och framställs av resp. myndighet. Originalritning jämte motiv förvaras av myndigheten. Kopia av ritningen jämte ett exemplar av vapnet förvaras av chefen för marinen.»

Regementet hade inte något fastställt heraldiskt vapen. Det första problemet var således att rita ett passande vapen. Regementets hemvist är Göteborg, och därmed borde det varit klart att sköldemärket skulle vara Göteborgs stads vapen. Staden Göteborg fick redan på 1600-talet ett stadsvapen. Under årens lopp blev det i vapnet stående lejonet vänstervänt och ansågs av stadens myndigheter som det rätta vapenmärket. Stadens myndigheter förfäkrade, att lejonet skulle vara heraldiskt högervänt, och så avbildas också lejonet i Göteborgs stadsvapen i uppslagsverk före 1952.

Detta är avgjordes emellertid frågan om vänster- eller högervänt lejon, genom att vapnet med det heraldiskt vänstervända lejonet fastställdes i konselj den 30 juni.

Regementet fick den 1 juni 1945 liksom övriga kustartilleriförband sin fana. Den här i det övre inre hörnet som vapenbild ett heraldiskt högervänt lejon och mitt på fanan finnes vapenslagstecknet m/42 under Kungl. krona.

Den 1946 präglade förtjänstmedaljen har även den på ena sidan det heraldiskt högervänt lejonet och på den andra kungl. krona och vapenslagstecken m/42.

Flamingo

- Hög effekt — 700 W.
- Steglös termostat — inställbar för temperaturer upptill 80°C.
- Hopfällbar — lätt att förvara

Riktpris 96,80

Vårt pris netto 75,90 inkl. oms.
Portofritt mot postförskott

OSKA telefon 29 20 60
jäm - färg

Långedragsv. 59, V. Frölunda *

I maj 1965 insändes till chefen för marinen två förslag till heraldiskt vapen, det ena med Göteborgs stads lejon, det andra med lejonet i fanan. Det senare förslaget förordades.

Statsheraldikern hade i princip intet att erinra mot att fanans lejon, det högervänta, användes som vapenbild, men då även andra förband hade exakt samma vapenbild, yrkade han på att något som kännetecknade förbandet lades till.

Med anledning av detta placerades vapenskölden krönt av den kungl. kronan ovanpå vapenslagstecknet m/42.

Det heraldiska vapnet, som nu godkänts av statsheraldikern och fastställt av chefen för marinen på marinorder nr 285 den 12/11 1965, beskrivs på följande sätt: »I blått fält tre av vågskuror bildade gimbalkar av silver, överlagda med ett krönt lejon av guld med tunga, tänder och klor röda, hållande i högra framtassen ett svärd av guld och i den vänstra en blå sköld, vari tre kronor av guld, ordnade två och en. Skölden, som krönes av kunglig krona, är lagd över vapenslagstecknet.»

Behover av utmärkelstecken avsedda som hedersbevisning aktualiserade frågan om heraldiskt vapen.

KEM-BAREN
Leninätaregatan 12 Tel. 23 63 03
KEMISK TVÄTT
SJÄLVREAN — INLÄMNINGSKEM — PRESSNING
SNABBT — DEKVÄMT — BILLIGT
Tidsbeställning — Service

Flyttningar utf.

med stor läckt lastbil, helst långflyttning, även annan körning åtages
Telefon 24 51 91.

När denna fråga nu har lösts, så kan plaketten tillverkas.

Avsikten är även att tillverka det att dels hängas upp i regementets mäs-sar, dagrum, matsal, marketenteri med dagrum, matsal, marketenteri med flera platser, dels användas som minnesgåva vid högtidliga tillfällen.

Då anskaffning av plaketter och heraldiska vapen endast i vissa fall kunna bestridas av statsmedel, har kostnadsfrågan vållat en del bekymmer. Genom penninggåvor från un-derofficers- och underbefälsföreningarna samt en anonym givare och löfte om pengar från kamratföreningen, har regementschefen nu fått möjlighet att beställa ett antal plaketter. Om ytterligare medel kan uppbringas, kommer det ovan nämnda vapnet avsett som minnesgåva även att anskaffas.

Grammofonskivor

Visste NI att vi har 5.000 st. sådana i lager. Så billigt som: Singel 2:-, EP 3:-, LP-plattor förr 26:-, nu 10:-, 78 v. 2:-. Uppköper grammofonskivor mot kontant betalning — byter — säljer, även andra artiklar.

LÖRDAGAR ÖPPET TILL KL. 16

Bytesaffären Commerce

Ollvedalsgatan 1. Tel. 14 14 45.

Ännu billigare:
så billigt som
från Singel 1:-
EP 1:- krona

AGA SVETS

AGA AKTIEBOLAG

Gustaf Daléns gat. 19, Göteborg H

Tel. 22 22 00

PRESS-STOPP!

För anskaffning av gjutform till skoldar behövs ytterligare några hundra kronor. Regch disponerar ej dylika medel. Donatorer efterlyses!

UTBILDNINGEN VID BEFÄLSSKOLAN

Major Håkan Uby

Den grundläggande utbildningen till aktiv officer, reservofficer, värnpliktig officer och värnpliktig underofficer bedrivs inom kustartilleriet vid Befälsskolan vid KA 4. Till denna skola kommer alla elever, oberoende av kommande truppförbandstillhörighet, som skall utbildas till någon av dessa befälskategorier. Skolan skall således föstra en stor och viktig del av vapnets blivande befäl inom freds- och krigsorganisationen. Var och en som är eller varit militär vet, vilken betydelse den första och grundläggande delen av den militära utbildningen har för befällets förmåga att i det kommande praktiska arbetet på ett tillfredsställande sätt lösa sina uppgifter. Befälsskolan har därför en synnerligen ansvarfull uppgift att lösa. Jag skall i det följande, i egenskap av chef för skolan, ge en orientering om hur vi vid skolan på bästa sätt försöker lösa denna vår uppgift. Först skall jag dock i stora drag skissera skolans organisation och utbildningens omfattning.

Befälsskolan är uppdelad på aspirantskola och underofficersskola, var och en med en officer som chef. Vid *aspirantskolan* utbildas officersaspiranter och reservofficersaspiranter, dvs blivande aktiva officerare resp reservofficerare. Aspiranterna ges, förutom en grundläggande allmänmilitär utbildning, en orientering om praktiskt taget samtliga inom kustartilleriet förekommande utbildningsgrenar (undantag är t ex rent tekniska utbildningsgrenar, inom underhållstjänsten förekommande utbildningsgrenar m m). Som exempel kan nämnas artilleritjänst vid tungt och lätt artilleri samt lvakan, mintjänst (minutläggningstjänst och minstationstjänst), signaltjänst, radar- och stridsledningstjänst, markstridstjänst. Under den tid aspiranterna genomgår utbildning vid skolan (juni första året till april andra året), hinner de få en god praktisk inblick i vad kustartilleriet är med dess mångfacetterade verksamhet. Förutom att själva utbildningen till befattningar inom de olika utbildningsgrenarna, ägnas stor uppmärksamhet åt aspiraternas personliga fostran.

Vid *underofficersskolan* utbildas blivande värnpliktiga underofficerare. En del av dessa kommer efter utbildningen vid Befälsskolan att vid Kungl. Sjökrigsskolan (KSS) ges fortsatt utbildning till värnpliktiga officerare. Uttagning till denna senare utbildning är frivillig. Eleverna ges en första grundläggande utbildning under drygt en månad. Uppdelning sker därefter i skilda utbildningskategorier. Följande s k huvudtjänster är aktuella: tungt artilleri, lätt artilleri och lvakan, signaltjänst, radar- och stridsledningstjänst, mintjänst, när-försvarstjänst, kustjägartjänst, motor-tjänst, sjukvårdstjänst, tjänst som batterikvartermästare, tjänst som koktrosschef. För en del av dessa utbildningskategorier anordnas utbildningen i huvudtjänst till sin huvuddel vid andra skolor t o m november månad första utbildningsåret. Så är fallet med kustjägarutbildningen (vid KA 1), motorutbildningen (vid KA 2), sjukvårdsutbildningen (vid marinens sjukvårdsskola vid KA 4) samt utbildningen till batterikvartermästare och koktrosschef (vid KA 2). Under officersskolan uppdelas i plutoner, vilken uppdelning ansluter sig till viss utbildningskategori eller närbesläktade sådana.

För uppnående av ett gott utbildningsresultat erfordras en helhjärtad insats från såväl instruktörernas som elevernas sida. Av fundamental betydelse är härvid, att utbildningen bedrivs på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Detta är i huvudsak ett organisatoriskt problem. Kan man på organisatorisk väg åstadkomma en god lösning, kommer den önskvärda insatsen från instruktörernas och elevernas sida mer eller mindre automatiskt. Valigt min personliga uppfattning kommer då också även den goda andan inom skolan, som är en ytterligare grundförutsättning för ett gott utbildningsresultat. Jag skall i det följande orientera om några åtgärder som i här avsett syfte på senare tid vidtagits vid Befälsskolan.

Skolan sedd i sin helhet är organiserad i sex (fram till november månad sju) plutoner. Stora delar av dessa plutoners utbildning är gemensam,

t ex markstridsutbildningen, orienteringsutbildningen m m. Det är då inte rationellt, att befälet vid var och en av dessa plutoner planlägger och genomför likartade övningar och lektioner var och en på sitt håll. I stället har organiserats en *central instruktörsgrupp*, med en truppförvaltare som chef. I gruppen ingår instruktörer till ett antal, som varierar med hänsyn till aktuell tillgång på befäl. Resultatet måste givetvis bli en uttunnning av befälstillgången på plutonerna, men om idén är riktig, måste det totala resultatet bli bättre. Hittills gjorda erfarenheter visar också, att så är fallet. Denna instruktörsgrupp planlägger och leder vissa utbildningsavsnitt, främst i markstridstjänst och fältarbetsstjänst samt i orienteringsutbildning. Övningarna genomförs i regel med en pluton i taget, varvid oftast någon eller några av plutonens ordinarie befäl deltagar som instruktör. Fördelarna med detta system är, att man gör stora vinster i förberedelsestid samt att likformig utbildning inom skolan säkerställs.

En annan metod att rationalisera utbildningen har också prövats under innevarande utbildningsår, nämligen *programerad undervisning*. Den grundläggande idén härmed är, att man medelst vetenskapliga metoder lägger upp lektioner och övningar på ett sådant sätt, att eleverna bibringas kunskaperna med minsta möjliga arbetsinsats från elevernas sida. Dessutom förutsätter metoden i regel självverksamhet hos eleverna. Upp-

gjorda sk program kan användas obegränsat antal gånger, varigenom man sparar förberedelsestid. Programmet kan antingen ha formen av en bok eller ett häfte, eller också formen av ett sk instruktionsband. Den senare metoden kan sägas vara en inspelad lektion, som sedan spelas upp medelst en bandspelare. En speciell apparatur provas f n, som ger eleverna instruktion med hörlurar. Ljudet från instruktionsbandet överförs till hörlurarna trådlöst via en induktions-slinga. Eleverna kan då röra sig fritt t ex i ett lektrum eller omkring pjasmateriel e d och åhöra instruktionen. Redan gjorda erfarenheter har visat, att man genom utnyttjande av principen med programmerad undervisning kan åstadkomma avsevärda rationaliseringsvinster.

Man kan på organisatorisk väg även höja utbildningseffekten genom att *tidsmässigt* lägga upp utbildningen

så, att eleverna får bästa möjliga utbyte av undervisningen. Vid Befälsskolan har utbildningen i år upplagts så, att eleverna under sommar-månaderna förts fram till en sådan utbildningsnivå, att en tillämpningsövning inom spärrbataljons ram kunnat anordnas redan efter omkring fyra månaders utbildning. De fick då tjänstgöra i menigs befattning inom den huvudtjänst, i vilken de utbildats. Skarpskjutningar med olika typer av artilleri samt minutläggningsövningar genomfördes. Vidare förekom en begränsad mobiliseringsövning. Under vinterhalvåret ges de sedan grundläggande befälsutbildning. En tillämpningsövning av samma typ avses därefter genomföras i mars-april 1966, varvid eleverna får tjänstgöra i befälsbefattningar. De har då erfarenheter från den tidigare tillämpningsövningen att bygga på och beräknas på detta sätt få bättre utbyte av denna

avslutande tillämpningsövning. Dessutom beräknas de på ett bättre sätt tillgodogöra sig befälsutbildningen under vinterhalvåret. De förstår sammanhangen bättre.

På detta och liknande sätt försöker vi på Befälsskolan ge eleverna bästa möjliga utbyte av den tid de måste offra i försvarets tjänst. Vi hoppas också, att de på så sätt skall vara väl skickade att lösa sina viktiga uppgifter inom krigsorganisationen, om så skulle behövas. Avslutningsvis vill jag framföra som min personliga uppfattning, att den del av den svenska ungdomen, som vi vid Befälsskolan kommer i kontakt med, i allmänhet är positivt inställd. De bjuder till att göra sitt bästa, bara de märker, att skolan från sin sida gör en insats för att ge dem en effektiv utbildning. Och det har de ju all rätt att kräva.

Erik Tjberg

MÖBELUTSTÄLLNING

Andra Långgatan 4

Tel. 120477, 147138, 147190, 144698

*Moderna kvalitetsskor till låga
priser — för hela familjen*

SEGERLUNDS SKOR

BRUNNSBOTORGET • TELEFON 224109

**HYR
BILEN
HOS
VASA**

Välj bland 180 bilar

Personbilar

2-8 personer

Skåp

500-2000 kg.

Lastbilar

1000-3500 kg.

Bussar

8-18 personer

Exp. **TEATERGATAN 22-24**

Vard. 7.00-19.00, lörd. 7.00-15.00,
sönd. 9-12.

Tel. 200770

Efter kontorstid 18-17 00, 18 5614

Filialer: **STOCKHOLM 54 12 60**

" **MALMÖ 200 35**

Bokn. central för hela landet 031-20 07 70

VASA BILUTHYRNING

Vi byter jämt..

... Er gamla TV till högsta
dagspris om Ni väljer **ASA**
ARENA eller **RADIOLA**
goda auk villkor - Vi har
bra parkeringsplatser på
VASAGATAN 5

TV aktuellt

Tel. 116525

FÖRSVINNANDE GOD

Zingo smakar lika gott som den luktar friskt: Pressade apelsiner. Framställd av framförallt sicilianska apelsiner. Zingo är försiktigt kolsyrad: Lätt så att den inte tynger, rund så att den inte sticker.

TEL. 73 12 64, 73 03 83

UTFÖR TRANSPORTER OCH SCHAKTNINGAR
FÖRSÄLNING AV GRUS OCH MAKADAM

OLYMPIA SKRIVBYRÅ

Hvitfeldtsplatsen 3-7 Göteborg C Tel. 11 16 16
Snabbkopiering medan Ni väntar
Öppet 9-18

Kungsladugårds AKVARIE- och FÅGELAFFÄR

- firman med god service -
Svanehäcksq. 5 GÖTEBORG V - Tel. 24 11 54

NYA STUV- & KORTVARUAFFÄREN

Långedragsvägen 74

Tel. 29 08 93

De vackraste tapeterna

kommer från

Engelska Tapetmagasinet

V. Hamngatan 14 (miff emot Stäcks)

Tel. 13 23 92, 11 98 50 - Göteborg C

Carl W. Andersson AB

Koppar-, Bleck- & Plåtslageri

Lantvårngat. 4 - Tel. 14 46 80, 14 86 90

Specialverkstad för arbeten i

Rostfri plåt

Alla slag av koppar- och Plåtslageriarbeten

Licensierad tillverkning av
TRYCKKÄRL I ROSTFRITT OCH STÅL
Gas-, EI- och Argonsvetsning

SALONG CARIBE

Enegatan 4 - Tel. 29 30 02

Bakom Apoteket

Allt för modern härvård. God service.

C. A. ANDERSSONS BOKBINDERI

Grimmeredsvägen 25

Tel. 29 05 97

Allt inom branschen!

Patenterade skyddsboxar för propelleraxlar

Förstklassigt metallgjuteri

AB F. R. Cedervall & Söner

Stampgatan 24 - Göteborg C

Tel. 15 27 95, 15 27 96

Lennart Svenssons

SPECERIAFFÄR

Pa Bohus-Björkö - Tel. 79 10 98

samt Kiosken vid Ångbåtsbryggan

Tel. 79 10 79

REKOMMENDERAS

för alltid förstklassiga varor

BLOMS LIVS

Långedragsvägen 145

Telefon 29 14 96

Stor sortering billiga priser

Astolf Johanssons

ÅKERI AB

Manufakturvägen 4, GÖTEBORG H
23 93 75, 23 93 80

FIRMA GUNNAR GRANHAGE

Sten Sturegatan 40 - Göteborg
Tel. 18 70 25

Utför Bergsprängningar o. övriga Anläggningsarbeten
Makadamförsäljning

Målerifirman

J. OTTO ANDERSSON

Tel. 28 11 59, 12 82 98

KUNGSTENS GLASMÄSTERI

Längedragsvägen 28 - Tel. 29 03 75

Utför allt inom yrket

LÅNGEDRAGS LIVSMEDEL

Gamlavägen 2 - Tel. 29 10 21

Modern väl sorterad livsmedelsaffär

AB SVENSKA BLOCK

Göteborg V - Tel. 29 20 65

BERGA BLOMMOR FRUKT o. GRÖNSAKER

Tallsligen 2 - Tel. 29 12 94

REKOMMENDERAS

KAFE VÄSTERVÄG

Längedragsvägen 30 - Tel. 29 22 27

Varma soppor och lagad mat serveras.
Gott kaffe - Goda smörgåsar

Smörgåsar, snittar och landgångar
till hemsändning mot beställning.

Fester av alla slag arrangeras.
Lokal kan anskaffas upptill 60 personer.

Lotta-
kåren
i
Örebro

mycket
beröm
för sin
fana!

A.-B. MÖLNDALS CEMENTVARUFABRIK

Tel. Växel 27 20 50

NÖJDS KONDITORI

Jordhylllegatan 11 - Tel. 24 46 07

REKOMMENDERAS

Vid val av pipa och tobak, kom in till oss.
Vi ger Er även råd i piprökningens svåra konst.

Prova våra specialblandningar

PRESIDENT 50 gr. 5. - söt smak bränner ej tungan
DIPLOMAT 50 gr. 5.10 mindre söt bränner ej tungan

SANDENS EFTR.

Södra Hamngatan 53 - Tel. 13 09 22 - Etabl. 1815
GÖTEBORG C

Finns på markan och våra mässor

Rör - Värme - Sanitet

GROSSISTFIRMA

JOHN FREDRIK AB

Göteborg 2 - Fack 2039
Tel. växel 51 31 40

ERIK ANDERSSONS PLÅTSLAGERI

Längedragsvägen 51 - Tel. 29 40 66

Utför alla förekommande arbeten
inom branschen

**KORREKT
AFTER SIX**

snygg svart HERRSKO
till julens festlitas

**JÖRGENS
SKOIR**

Masthuggstorget 5

44.75

I dag har vi
öppet till kl. 14

MARSTRANDS APOTEK

LNNEH. INGRID NILSSON

HAGA-TOFFELN

är en trätoffel med ortopedisk, god passform
Parli- och minufförsäljning

HAGA TRÄTOFFELFABRIK AB

Haga Nygata 29 - Göteborg - Tel. 11 97 11

I juletid spara tid och krafter
köp »hembakat» hos
ENGLUNDS

Tel. 29 08 04 - Hinsholmen

GÄRDHEMS BAGERI

Hagens Stationsväg 19

Tel. 29 00 43

REKOMMENDERAS

STYRSÖ VADBINDERI

Tel. 77 10 85

STYRSÖ

Tillverkar och reparerar fiskeredskap

Järnhandla i centrum med parkering

PETERSONS JÄRNHANDEL

Fisktorget

Göteborg

Tel 17 09 80

**CLAES PETTERSSON
ÅKERI AB**

Bleckvarugatan 2, Göteborg H

Tel. 22 31 70, 22 31 71, 23 97 62

**SCHAKTNINGAR
TRANSPORTER**

Vatten- o. Avloppsarbeten
Rivningsarbeten

**ÖVERSÄTTNINGSBYRÅN
TRANSLATOR**

Fil. Mag. Rolf Persson
Kockstid 9-12, 14-17 Södra Brunnsg. 6 Göteborg C - Tel. 19 23 34
EUROPEISKA SPRÅK
Översättningar av alla slag, ÄVEN BETYGG. Skrivbetyg

Bussar till Stockholm till Malmö

över Linköping—Norrköping över Helsingborg och Lund

M. FRITSHAGEN. Tel. 41 77 65.

De trevligaste julklapparna i glas och porslin
kommer alltid från

MAJORNAS BOSÄTTNING

Karl Johansgatan 37 (vid Karl Johans kyrka)

HÖGSBO BOSÄTTNING

Axel Dahlströms torg 3 - Tel. 41 78 94

UR och GLASÖGON

i god sortering — stjärnmakaren
optikern

HAGENS UR & OPTIK

Längedragsvägen 72 Göteborg V Tel. 29 02 31

FRISERSALONGEN

KONSUMHUSET

H. BENJAMINSSON, KÄRINGBERGET

Tel. 29 32 73

REKOMMENDERAS

*Styrsö Varv o.
Mekaniska Verkstad*

Installationer och reparationer
av alla slags båtmotorer

Upptagning av båtar upptill 9 ton

Auktoriserad Volvo-Penta-service

Tel. 77 10 03 - 77 08 53

Utför **MOTORRENOVERINGAR** och
MOTORUTRUSTNINGAR

BETALD ANNONSPLATS

Ståns största antal krukväxter och snittblommor kan vi inte skryta med, men

stånns lägsta priser

på grupper, julstjärnor och begonier — det har vi!
Och dessutom jättefin sortering i krukväxter och snittblommor
i övrigt. — JULGRANAR 8:—

OBS.! Pensionärer 10 proc. rabatt

HÖGSBO BILLIGA BLOMMOR

Öppet alla dagar kl. 9—18 — även sön- och helgdagar.
Öppet till kl. 18 juldagen och annandagen.
Hållpl. för busslinje 34, 46 och 47 vid Marklandsgatan
(Frölundaborg, bredvid Pressbyråns kiosk).

Händels Verkstads AB

Fotögatan 3

Tel. 14 54 19, 14 91 40, 24 08 10

Utför fariygsreparationer m. m.

HERBERT AHLBERGS SKOMAKERI

Långedragsvägen 7 - Telefon 29 06 56

REKOMMENDERAS

Atlas Marin AB

levererar

Ekolod - Gyrokompasser

Dieselmotorer - Separatorer

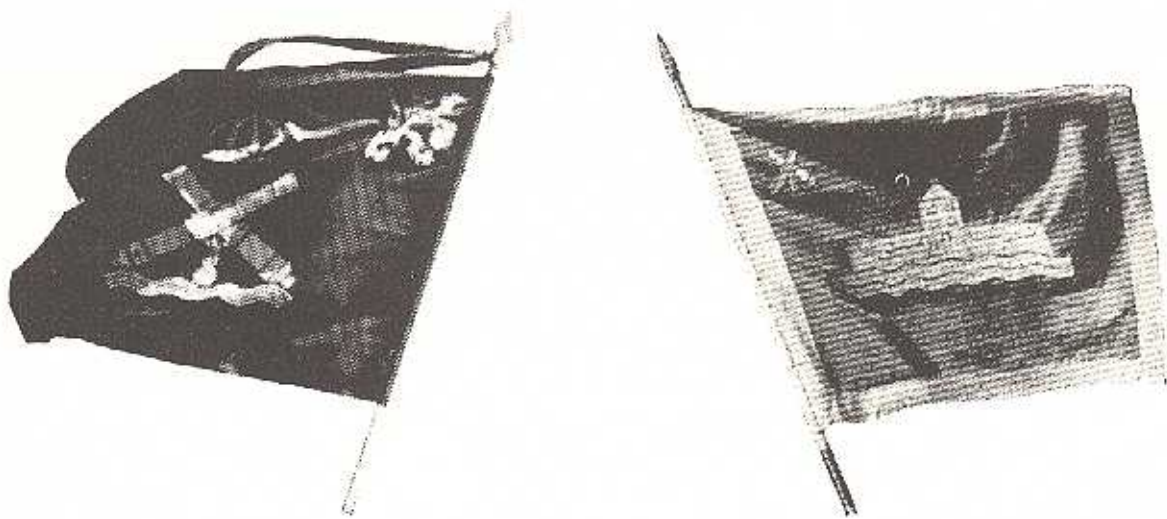
Vinschar - Styrmaskiner

m. m.

Tel. 19 25 50

AKTIEBOLAGE
AUTOMAGNET
ALLT BILELEKTRISK
GÖTEBORG

 **MAJORNAS
LASTBILAR**
Första Långgatan 13 B Göteborg SV
Tel. 14 51 22, 14 11 23
LAST.-TIPP o. KRANBILAR - TANKBILAR

KA 4:s och Kamratföreningens fanor.

Fasadbelysning på Nya Älvsborg

Överste S. Gråberg

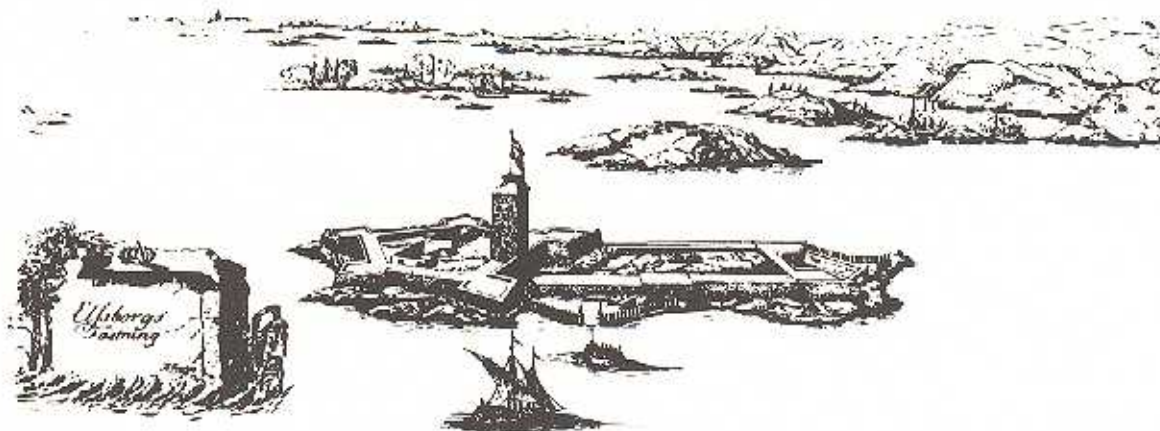
I höst startade Lions Club Carolus Rex en insamling till fasadbelysning för Nya Älvsborgs fästning.

För att täcka kostnaderna inbjöd Carolus Rex intresserade att teckna bidrag. För 150 kronor får donatorn en nummerad minnesplakett med sitt namn ingraverat. På fästningen kommer en minnesplatta med donatorernas namn att minna om insam-

lingen. Som värdare av Nya Älvsborgs traditioner ansåg styrelsen, att kamratföreningen icke kunde underlåta att vara med. Styrelsen för kamratföreningen beslöt därför i oktober att anteckna sig för en minnesplakett. 150 kronor är för en förening en rätt kännbar utgift, varför styrelsen beslöt att vädja till föreningens medlemmar. De som vill hjälpa till att

täcka kostnaderna för styrelsens beslut — 150 kronor — och direkt ge insamlingen sitt stöd, är välkomna med bidrag. Der behövs inga stora summor — om varje medlem beralar 50 öre får föreningen in beloppet.

Skattmästaren, lagerchef Ivar Koppman, Mjölnergatan 1, Göteborg C, tar med tacksamhet emot alla bidrag. Postgiro 45049.

Redaktörens spalt

Detta nummer blir ett något sent kombinerat Höst-, Jul- och Nyårsnummer 1965. Siktet är nu inrättat på att vi skall försöka ge ut två nummer årligen, ett på våren och ett på hösten. Med goda kamraters goda HJÄLP!!!

Det kanske kan tyckas egendomligt, att en artikel rörande fågellivet på Känsö presenteras nu på vintern, men tanken bakom är nog denna: tag med nummer i handen, om det blir någon Känsö-utflykt fram på våren. Då kan det vara pedagogiskt riktigt att ha pluggat in förekommande fågelarter med eller utan deras latinska namn i förväg och sedan upptäcka dem livs levande i naturen.

Först vill jag tacka artikelförfattarna med överste Gräberg i spetsen, som ägnat sig åt det heraldiska, vidare museiintendent Henry Wassén, som återupplivar vår barndoms bekantskap med indianer och pilbågar. Major Håkan Uby bidrager med en artikel om Befälsskolan, där vi ser hur väl organiserad utbildning ger framtidens befäl en god grund att axla ansvaret som chefer för våra stridsenheter och därmed ge oss trygghet i fred som i orostider. Att oroshärdar förekommer i dag visar oss kapten Sigvard Elmén med sin artikel om sina övervakningsuppdrag på gammal biblisk mark i det gamla Palestina, numera Israel.

Så vill jag tacka annonsörerna. Genom deras medverkan finansieras tryckningen av denna kamratidning. En del anser, att annospengens enbart är stödjande. Så kan det nog ibland vara. Men jag skulle vilja uppmana våra läsare att gynna våra annonsörer. Säg gärna så här: »Jag läste i KA-fyren, att ni gör bra fanor i Örebro, att Ni gör goda snittar för hemsändning mm mm». Jag kan försäkra, att var och en därmed stärker möjligheten att jobba fram kommande nummer. Annonsörerna blir viliga att annonsera i KA-fyren!

Åtskilliga av KA-fyrens annonsörer är ett trofast garn. De ger sin annons självklart och som en god tradition. Alldeles särskilt Hjärtligt Tack!

Flaggmaskinist Alexander Hawborn ses alltid på ärrbloten med sitt goda gemyt. Han har i detta nummer nedtecknat data från sin kustartilleristiska levnad. Han är en veteran som varit med vid kustartilleriets uppsättning. Han har lovat att i lugn och ro komma med mera detaljerade hägkomster från sin växlande militära bana. I samband härmed uppmanar jag särskilt de äldre kamraterna att komma med liknande inlägg till KA-fyren. Det är intressant för oss yngre och för de ännu yngre att taga del av minnen från framfarna tider.

Överste Gräbergs mening att få fram donatorer till fasadbelysning av Älvsborgs fästning och till anskaffande av sköldar och plaketter är var på sitt sätt behjärtansvärda. Några av våra mera penningstarka kamrater bidrager därmed kraftigt till att hålla Kamratföreningstanken levande.

Det sitter visst en och undrar, om inte han skall få något tack? Det är förre redaktören för KA-fyren, förvaltare Erik Knöös. Du har förut fått varma tackord för Dina insatser för KA-fyren. Erik Runmärke, Du varder varmt tackad av Din efterträdare, WeBe Harkuller, som skall försöka träda i Dina vanda fotspår. Du uppe i Din Tegelborg får ha överseende med detta mitt och kamraternas första alster. Det jag vill säga Dig är ett Hjärtligt Tack för att Du satt mig in i flera konster beträf-

fande redigering, annonser, artiklar, tryck, klichéer, offset och mycket annat dels vid samtal per telefon och dels vid ett Ditt personliga besök härnere på västkusten.

Kustartilleriets Kamratförenings medlemmar, vi skall gå framåt och ytterligare framåt! (Mina kadettkompisar kallade mig Rommel!) Tyck inte att klippen från de båda Blekingska bladen är förmätet, utan det kan vara intressant att se vad som händer på andra fronter, och vidare är det otalade 30-årsjubiléet med stamrekryter KA 2 år 1934 en modell att taga fasta på. Vid mina personliga rådslag med Ordföranden i Kustartilleriets Kamratförening, överste S. Gräberg, har översten uttryckt sitt fulla gillande av att arbeta fram jubiléer av detta slag: därmed får vi fler medlemmar i kamratföreningen, och vidare har vi tillfälle att fånga in kommande årsklasser fr o m 1942 vid KA 4. Lagg märke till fältropet TAG BLÅ VAGN till Älvsborgsskolan, som flaggjunkare Sven-Eric Nilsson slungar ut i sitt upprop! Låt budkavlen gå vidare, tänk efter i yngre årsklasser och sikta in er på liknande samlade uppgifter. Jag vill tillfoga vad vännen överste Birger Ehnrot mysande sade till mig vid en paus i den glada gemenskapen på Rosenholm: »Du får hitta på fler så'na här jubiléer!»

Det vädras ibland i minnenas kamrater. Uttryck har hörts som »Tänk om vi kunde få ihop ett gäng av oss från 1917 eller av oss från 1921» och liknande. Det har förekommit små träffar av äldre farbröder i interna gäng. Det är trevligt och givande, men även äldre farbröder såväl som yngre i jubileumstankar, tank på en sak: När Ni nu ändå träffas, så förlägg en intressant träff, så att den kan kompletteras med en träff med kamratföreningen. Undertecknad står gärna till råde i de praktiska detaljerna, hur man kan söka nå kompisar m m.

Hört på sista ärrblotet: En av våra kamrater, officer på stat, uttryckte sig rent spontant »Det var f-r trevligt!» Han kommer säkert till flera ärtmiddagar! Kustartillerister på KA 4, på Fort och i försöksringen, från de högsta till de lägsta, kom med

Några ord om indiankrigare, deras metoder och vapen

Museintendent Henry S. Wassén

Vi minns alla från ungdomens mer eller mindre spännande indianböcker de många episoderna med smygande spejare, överraskande och grymma anfall, skalpering o dyl som bedömts som typiskt för de nordamerikanska indianernas sätt att strida, indianer mot indianer eller indianer mot de vita inkräktarna. Mycket av de nordamerikanska indianernas stridsmetoder, vapen o dyl kan därför förutsättas vara kända av tidskriftens läsare. Jag skall därför här inskränka mig till några sammanfattande påpekanden om dessa indianer som krigare och deras uppfattning av kriget. Beträffande det senare gjorde de liksom väl strängt taget alla folk tydlig åtskillnad på försvarsstrid för att skydda de egna och eget territorium mot anfall från en fiendlig grupp och anfallsstrid i eget syfte för att plundra och besegra till förmån för den egna gruppen. Den som ena gången var försvarskrigare kunde därför nästa vara anfallande, och i båda fallen blev hela

gruppen livligt engagerad, alltså en form av totalt krig. Under ett sådant leddes indianerna av speciella anförare, stundom särskilt valda krigshövdingar, men ett individuellt beteende anses ha varit typiskt för vad som skedde under själva striden så som denna kom att utvecklas. En krigare vann ej sin ställning utan speciella prov och invigningar, och hans upphöjelse till viss rang berodde helt på utförda bedrifter, som tillkännagavs offentligt och diskuterades av stamrådet.

Från indianskildringarnas värld minns vi också de grymma detaljerna om t. ex. tortering av fångarna. De ofta omskrivna marterpälarna, från vilka en olycklig fånge i berättelserna ofta klarar sig genom att en vän (gärna indianska och kanske hov-

dingadotter) i hemlighet lyckas skära av repen, står faktiskt så klara för indianboksläsande småpojkar, att jag på Etnografiska Museet ofta hör besökande ungdomar med förjusning karakterisera en i de nordamerikanska samlingarna utställd totempåle från Nordvästkusten som en marterpåle. En upplysning om rätta förhållandet synes ofta välla en viss besvikelse.

Det var trots det totala krigets lagar dock ej alla besegrades lott att dödas. Krigsfångar kunde tagas till slavar, och de kunde även adopteras och bli upptagna i den egna gruppen, men detta gällde dock mest i fråga om barn och kvinnor.

Indianerna var mästare i att taktiskt utnyttja en viss terräng, vare sig det gällde försvar eller anfall. Olika former av palissadbefästningar hade stor

»Gas-försvar» genom brinnande fiskfett och ved hos algonkainianer. Efter 1500-talskrönikören André Thevet.

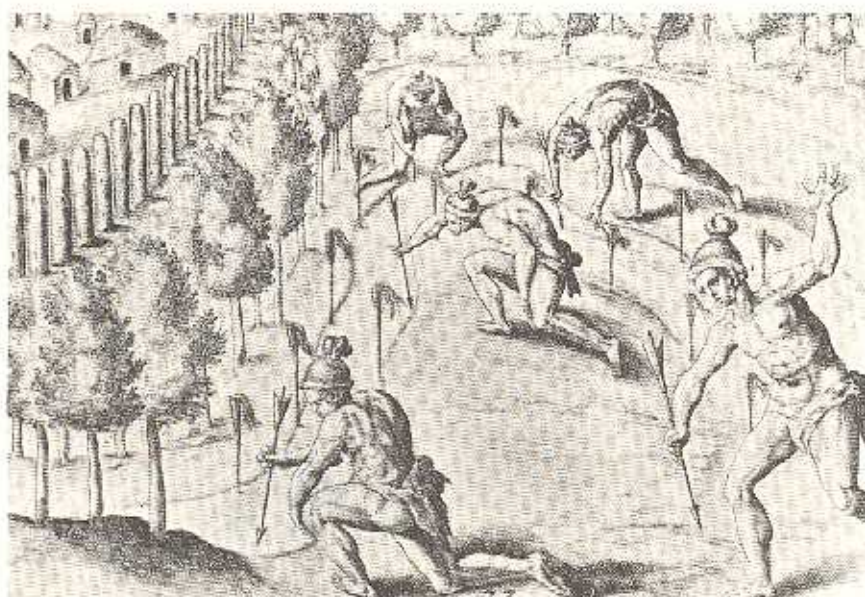
i kamratföreningen, kom med på våra möten, vi har det gemytligt på våra möten. KOM MED!! Inför vår Herre är vi alla KAMRATER!

Inte bara Sträng behöver pengar utan även Kamratföreningen. Skillnaden är den, att Sträng tar dem ändå, vi i Kamratföreningen får vädja. Inför årsskifter med sina goda föresatser, du som är föreningsmänniska, tänk på årsavgiften till Kamratföreningen

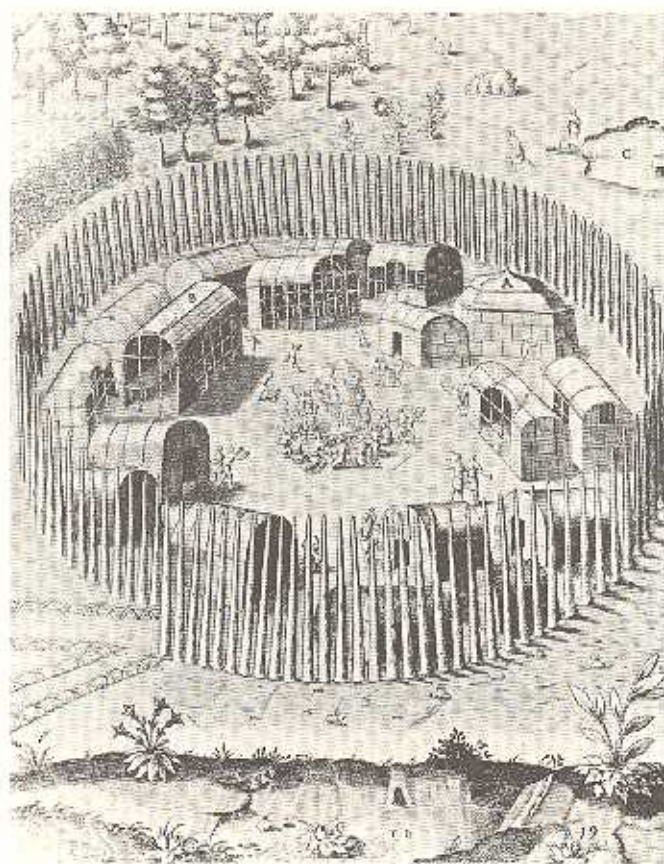
i första hand, använd nyårsdagen eller nyårsafton till att skriva ut postgiro på 5 kronor till Kustartilleriets Kamratförening, Göteborg, postgiro nr 45049. Därmed gläder Du oss alla och i synnerhet lagerchef Ivar Koppman, kassör. Han vädjar dessutom till några som inte kommit sig för att inbetala årsavgiften för 1965. Du sparar porto genom att skicka tio kronor på en gång. Och Du, som tänkt gå in i Kamratföreningen, kom

till Din avgörelses stund, annal Dig och skicka in fem kronor och bli fullvärdig medlem!

Till slut önskar red. för KA-fyren sina läsare EN GOD JUL och ETT GOTT NYTT ÅR 1966!
N. Wive W. Bondesson
Red. för KA-fyren
Fredriksdalsgatan 7 A,
Göteborg S, Tel 201133.

*Krigsförklaring hos timukua, en stam i syöstra Nordamerika. Krigare tog sig natttid till utkanton av det samhällets de tänkta anfalla och planterade i marken pilar med tofvar och mörningsbär.
Lifstic ritad av Theodor de Bry.*

*En palissadomgivnen boplats i Virginia.
Bokstaven B markerar hovingsens bus. På den öppna platsen pågår en festlig sammankomst.
Lifstic ritad av Theodor de Bry.*

utbredning i Nordamerika, särskilt i öster och söder, där hela byar kunde försvaras på så sätt. De av spanjorerna med ordet *pueblo* benämnda boplatsanläggningarna hos stammar i sydvästra Nordamerika hade även direkt

försvarskaraktär och torde i många fall så länge föda och vatten fanns ha varit helt säkra. Kombinationen boplats — försvarsanläggning var i olika former typisk även för helt andra och från Nordamerika långt

avlägsna indiagrupper. Erland Nordenskiöld (död 1932), en av sin tids ledande amerikanister, publicerade 1918 i tidskriften *Ymer* en uppsats om palissader och skadliga gaser hos Sydamerikas indianer. Stödd på den gamla litteraturen har han lämnat en ytterst intressant redogörelse för bruket att medelst brännande av peppar försöka betvinga de belägrade i en med palissader kanske annars helt ointaglig anläggning. Det finns flera uppgifter om detta. Särskilt känd är kanske den som lämnas i den skildring från tupinambaindianerna i östra Brasilien, som tyske landsknekten Hans Staden skrev ned efter sin fångenskap hos dem under förra delen av 1500-talet. Givetvis gällde det att utnyttja ett tillfälle med för de belägrade gynnsamma vindförhållanden.

Även spanjorerna kom att pröva på denna stridsmetod. Nordenskiöld anför efter krönikören Oviedo ett fall från Orinoko-regionen, där spanjorerna opererade under Diego de Ordaz (1532). Det berättas att två unga män gick i spetsen för indianerna. De hade i händerna var sitt fyrfat med glöd och spanskpeppar. Då vinden låg mot spanjorerna ströddes peppar på glöden, och de vita utsattes för en besvärande rök, som kom dem att nysa. Nordenskiöld anser, att indianerna gjorde en ren gasattak. Kanske är detta riktigt. En hel del talar emellertid för att vi i det aktuella fallet haft att göra med en hos flera indianstammar praktiserad form av rökelsebesvärjelse för att jaga bort onda andar. Hos de av mig särskilt studerade cunaindianerna användes t. ex. kakaoböner för det syftet, tobak är även vanlig, och de i dessa växter koncentrerade andarna anses ha makt över de onda. Att spanjorerna direkt kan ha uppfattats som onda andar är högst antagligt lika väl som de i motsatt riktning i Mexico under erövringens första skede kom att uppfattas som till indianerna återvändande gudar, en uppfattning som snart kom att stå Moctezuma och hans folk mycket dyrt.

Även från Nordamerika hos vad den franske upptäcktsresanden André Thevet på 1500-talet kallade »kanadensare» d. v. s. algokinastammar, är en form av gasattak rapporterad men här i försvarssyfte så att med fiskfett preparerat trä antändes för att

med den vidriga röken och lukten fördriva de anfallande. Röken omtalas som oerhört farlig, men Norden-skiöld som framdragit även detta märkliga bidrag till vår kämedom om indiansk stridsteknik har givetvis påpekat Thever's överdrifter i beskrivningen.

Beträffande palissader o. d. i försvarssyfte finner vi att 1500-talsuppgifterna från Sydamerika koncentreras till nordväst i nuvarande Colombia och Venezuela samt till södra och östra Brasilien. I norr bestod palissadskyddet ofta av tätt planterade taggiga träd, som var i det närmaste omöjliga att forcera. Även om en viss influens från de vita skulle kunna förklara indianskt palissadbyggande för tiden efter upptäckten i vissa delar anses dock att bruket med palissadbefästa boplatser övervägande haft en förkolumbisk historia bland indianerna.

I det peruanska högkulturområdet i väster förekom direkta fästningar byggda både i förinkaisk och under inkaisk tid. Jag tillåter mig här citera några rader om detta ur min broschyr »Mexicos, Central- och Sydamerikas arkeologi» som i november 1963 utgavs till öppnandet i Göteborgs Etnografiska Museum av den då helt nyinredda salen för Latinamerikas arkeologi:

»Bearbetningen av kolossala stenblock till byggstenar i vällagda murar hade gamla traditioner på Perus högland och under inkatid utvecklades stenbyggnadskonsten till fulländning. Ett känt exempel är t. ex. fästningen i *Sacsahuaman* (eller *Sacsahuaman*) utanför Cuzco, byggd till försvar av inkahuvudstaden. En sten i muren är ca 7 m hög och nästan samtliga av de enorma blocken är huggna för att passa in i varandra, ofta mångvinkligt. Det märkliga med denna fästning är också, att den har zigzagformigt lagda murar, vilket gav ett bättre försvarsvärde. Detta observerades redan i den rapport som Pedro Sancho de Hoz på Pizarros vägnar skrev till kejsaren Karl V den 14 juli 1534, och Erland Norden-skiöld i Göteborg ansåg, att indianernas metod att bygga fästningsmurar *en tenaille* hade påverkat fästningsbyggandet i 1500-talens Europa. Spanske erövraren soldaten och krönikören Cieza de Leon yrkade i sin 1553 utkomna bok kulturskydd för

*Indiansk strid på palissadbefäst by.
Hösten i denna skjutet i brand med pilor på vilka fästa brinnande blånos. Efter Theodor de Bry.*

*Kombinerat anfall av europajer och indianer mot inkaisk, som tappert försvarade sig i en palissadbefästning.
De indianerna fick släppa återgå till naturligt, och bl. a. blev burarna till beskjutna av dem. Efter de Champlain.*

Ett sätt att vakta krigsfångar hos nordamerikanska indianer. En av fästningsvägarna går till höger på den silande krigare som hade upprättat över en viss fånge. Efter Lafitau: Mœurs des Sauvages.

Sacsahuaman. Han var som Norden-skiöld påpekat 'före sin tid'.»

Vad stora delar av Mexico och Centralamerika beträffar har man länge ansett, att där under den s. k. klassiska tiden från århundradena e. Kr. och långt framåt i tiden rått ett tillstånd av i stort sett fredlig utveckling, t. o. m. med helt obefästa orter. Senare forskning har i mycket raserat denna uppfattning, och man har kunnat konstatera att många berömda ruiner med rester av tempelplattformar o. d. avsiktligt varit strategiskt placerade på höga berg med branta sluttningar, och att de sålunda i själva verket varit idealiska försvarsplatser. Även aztekernas huvudstad Tenochtitlan i Texcoco-sjön hade trots sitt fördelaktiga öläge yttre försvarsverk, som kunde spärra de tillfartsvägar som från fastlandet ledde till staden. Vi vet detta bl. a. genom Cortés, stadens berömda erövrare.

En forskare vid namn Angel Palerm som 1956 i Washington publicerade en specialartikel om militära konstruktioner och kriget i Meso-

amerika (en på indiankulturella grunder antagen benämning för ett område omfattande delar av nuvarande Mexico, hela Guatemala, Brittiska Honduras, El Salvador och delar av Honduras) har särskilt påpekat att även templen i tider av ofred kan ha tjänat som försvarsanläggningar. Vi känner igen tanken i våra egna tidiga s. k. försvarskyrkor. I Latinamerika kom kombinationen kyrka (kloster)-försvarsanläggning att bli mycket vanlig i början av erövringsriden, detta på direkt order från spanska kronan.

Sedan man 1946 gjort fyndet av de fantastiskt intressanta och kulturellt sett oersätliga freskerna i Bonampak, en mayaruin från 700-talet i norra Chiapas, Mexico, har även talet om de alltid så fredliga mayaindianerna i viss mån fått dämpas. Man ser nämligen på bildfärlen, som lyckligtvis och sällsynt nog bevarats i mycket gott skick, helt realistiska strids-scener, ävensom de besegrades förnedring och segrarnas triumf, den vanliga visan så att säga under mänsklighetens långa historia.

Som krigsvapen använde indianerna utom pil och båge (som dock i vissa kulturer ej brukades) t. ex. lansar, klubbor, spjut, dolkar och slungor. I Mexico användes som huggvapen med vassa klingor av obsidian besatta svärd, som hade en truktansvärd effekt mot oskyddade kroppsdelar. I Peru bildade slungkrigarna ett effektivt inslag i inkaarméerna. De stod i stridsformationen främst, skyddade med sköldar och vadderade pansar. Efter dem följde klubb och yxbeväpnade krigare, därefter kom sådana med spjut och kastträ (obs! ej båge och pil) samt sist i formationen de lansbeväpnade.

Ett effektivt lyst vapen i vissa delar av Sydamerika, dock huvudsakligen för jakt, var blåsrörret med förgiftade pilar vars gifter hade en oerhörd toxisk verkan. Indianerna skyddade sig med bomullsstoppade pansar, ett bruk som spanjorerna säges ha tagit efter bl. a. i Colombia, där de fick mängden fatal kontakt med just blåsrörsbeväpnade försvarare, som dock i regel även stred med pil och båge.

Kamratföreningen kallar DIG!

Kustartilleriets kamratförening i Göteborg inbjuder härmed nuvarande och förutvarande kustartillerister, såväl fast anställda som värnpliktiga till medlemskap i föreningen. Anmälan om inträde kan ske genom insättande av årsavgiften, 5 kronor, på postgiro 4 50 49. Adress Kustartilleriets Kamratförening, Göteborg. Skriv fullständigt namn, titel och adress, födelseår och dag på talongen. Varje medlem erhåller Kamratföreningens tidning gratis. Postens kvitto gäller som Kamratföreningens.

LARSSONS STOPPMÖBLER

MÖBLER AV ALLA SLAG

VI UTFÖRA:

omstoppning, omklädsel av möbler till billiga priser och bästa material, samt med vana yrkesmän garanterar vi för ett allt igenom prima arbete.

Haga Nygata 19 - Göteborg SV - Telefon Affären 11 80 80

JOHANNEBERGS 45 30 74
TRANSPORT-EXPRESS
Körningar även kvällstid 19 06 14

BETALD
ANNONSPLATS

OBSERVATIONER I PALESTINA

Kapten Sigvard Elmén

En Palestinaobservatör stöter dagligen på historiska minnesmärken i sin tjänsteutövning. Föga anade jag dock, att min första tjänstgöringsplats Damaskus var belägen i samma gröna dal, där Adam och Eva en gång levde under paradisiska förhållanden. Kontrasten mellan den ökenliknande omgivningen och oasen Damaskus, genomfluten av floden Barada, som för friskt och kristallklart källvatten till området, bidrog till att ökenbefolkningen betraktade det som paradisiskt. Det finns även andra platser, belägna längre norrut mellan floderna Tigris och Eufrat, där det bibliska paradiset påstås ha legat. Vad som är sanning lär väl vara svårt att avgöra.

Att Abraham, judarnas och arabernas stamfader strövade omkring i dessa trakter torde emellertid inte kunna motsägas. Han förde en nomadiserande tillvaro med sin stam. Deras levnadssätt skilde sig med stor sannolikhet icke från de nuvarande beduinernas.

Beduin flickor

Att månggifte för deras del är en enkel lösning på arbetskraftproblemet kommer man snart underfund med. Vilka principer en beduinhövding använder vid val av lägerplats, är inte lätt att lista ut. Vägen till vattenhållet kan vara flera kilometer. Även avståndet till närmaste tistel som fåren kan använda som föda, kan vara betydande. Men kvinnorna och flickorna går i skytteltrafik till vattenhållet, och pojkar och de yngsta flickorna, som ännu ej orkar med vattenkruset, vallar fåren.

Abraham slog sig en tid ned i Hebron, där en gammal ek »Abra-

hams oak» har bevarats. I Hebron finns en s. k. »outstation», där två observatörer var stationerade tre dygn i sträck. Härifrån utgick patruller i jeep utefter gränsen mellan Israel och Jordanien på bitvis obefintliga stigar. Jeeparna, som var av märket Willy med fyrhjulsdraft hade en förvånansvärd framkomlighet. En observatör stannade alltid kvar på stationen för att hålla radiokontakt med dels staden i Jerusalem och dels med kamrater på patrull. Under december januari, då det kunde komma mycket kraftiga skyfall, hände det inte så sällan, att en patrulerande observatör fastnade med jeepen »in the mud». Då fick kamrater rycka ut som bärgningspatrull. Dessa bärgningsföretag följdes alltid med spänning utav observatörer, som från sina platser kunde avlyssna radiotraffiken. De uppdrag man kunde få i övrigt vid denna gräns, bestod i »handover» av djur, som »utan tillstånd» överskridit gränsen eller av människor, levande eller döda. »Handover of footprints» var ett ganska märkligt uppdrag. Israclerna kunde t. ex. beskylla jordanierna för att ha stulit en färdjord. Två delegationer från båda sidor närmade sig då gränsen med en FN-observatör på vardera sidan. Hans uppgift var att förhindra bråk. Om fotstegen bevisligen kunde urskiljas, brukade den beskyllda parten godtaga anklagelsen och lovade att göra allt för att få tag på rövarena.

Färaberde. I bakgrunden

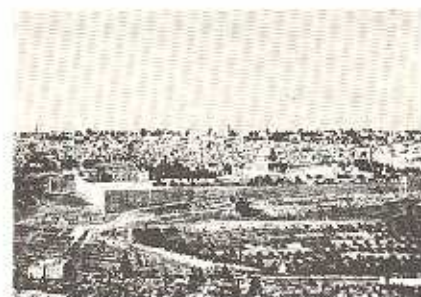
den romerska ökenstaden Palmyra.

En annan historisk plats, där FN hade en outstation, var Jeriko. En vägvisare anger, att Jeriko är värl-

dens äldsta stad. Det finns många städer i dessa trakter, som gör anspråk på att vara äldst. Jeriko var den första stad, som israeliterna erövrade, sedan Moses fört dem från egyptiskt slaveri genom Sinaiöknen till Kanaans land.

Jerusalem erövrades av kung David omkring år 1000 före Kristus. Davids son, kung Salomo, byggde där

Jerusalem med klippmoskén i förgrunden.

sitt tempel på den plats, där Abraham en gång var i färd med att offra Isak. Alltsedan dess har Jerusalem varit centrum i judarnas religiösa tankevärld.

Genom Betlehems närhet, endast 10 km från Jerusalem, samt att Jesus tillfångatogs, korsfästes och begravs i denna stad, har den även för den kristna världen blivit målet för vallfärder framför alla andra. Även muhammedanerna betraktar Jerusalem näst Mekka som sin heligaste stad, eftersom deras profet Muhammed någon gång på 600-talet e. Kr. lämnade detta jordeliv från den klippa, där

Salomons tempel en gång stått. På resterna av detta tempel byggde muhammedanerna sin klippmoské. Med hänsyn till de många skilda religiösa intressen, som är knutna till Jerusalem, hade Palestinakommissionen 1947 föreslagit en internationalisering av Jerusalem. Förslaget antogs även av FN. Under det judiskt-arabiska kriget 1948 kämpade emellertid båda sidor med en enastående tapperhet för att få Jerusalem innanför sina respektive gränser. När så vapenstilleståndet inträdde, delades staden i två delar av frontlinjerna. Jerusalem är alltså delat i en israelisk och en jordansk del. De flesta kristna heliga platserna ligger i eller i närheten av den gamla staden som ligger på jordanskt område. Nazareth i norra Galiléen, och där Jesus huvudsakligen verkade, ligger emellertid i Israel. Tiberias vid Genesarets sjö, som är centrum för detta område, är en av stationeringsorterna för FN-observatörer. Här vistades jag under de heta sommarmånaderna juli oktober. När svettperlorna uppträder praktiskt taget samtidigt med att glaset sattes till munnen, var det ett kännetecken på att temperaturen var nära 40° C. Vid dessa tillfällen, om man råkar vara ledig, kunde det inte bli tal om att uppsöka några kulturhistoriska platser, utan Medelhavet, som låg endast 7 mil från Tiberias, var det hägrande målet.

Tjänstgöringen i Tiberias skilde sig ifrån den i Jerusalem såtillvida, att observatörerna åkte direkt till en plats i omedelbar närhet av gränsen, s. k. »observation point-op», och stannade där i fyra dygn. Israel-Syriengränsen, där de flesta gränskränkningar förekommer, kunde nästan utefter hela sträckan ständigt övervakas från fasta »op» på båda sidor om gränsen. Observatörens uppgift är att till staben per radio rapportera varje tecken, rörelse eller

händelse, som kunde tyda på ökad spänning vid gränsen, samt då eld öppnades, rapportera tidpunkt, vett som skör och måler för eldgivningen. Ett skott brukade ofta följas av flera. Om så eldgivningen besvarades från andra sidan, kunde snart en allvarlig strid blossa upp. Stabens uppgift är att snarast möjligt med bägge parter överenskomma om tidpunkt för eldupphör. Genom den snabba och effektiva radiatorporteringen kunde ofta striderna begränsas till 1—3 timmar och förhindra, att händelseförloppet tog en allvarligare vändning.

Från op Foxtrot och Delta, som ligger vid Genesareths sjö, kunde man i den svenska batterikikaren studera flera platser, där Jesus bedrivit sin verksamhet, såsom synagogan i Kapernaum, slutningen där Jesus höll sin bergspredikan, samt det lilla kapellet byggt över den klippa, på vilken Jesus dukade upp en måltid för sina lärjungar. Man kunde också i kikaren se, hur den syriske bonden, när bönetimmen var inne, lär den primitiva plojen dragen av ett oxpar, stå stilla, gnida fötter och armbågar med vatten eller sand och förrätta sin bön vänd mot Mekka, allmedan israeliska högmoderna jordbruksmaskiner fortsatte sin slårmande verksamhet.

Det var svårt att behärska sig, när vi på »op Bravo» varje morgon hörde, hur en liten arabisk flicka piskade sin hund, så att klagolåten hördes vida omkring. Vår rörelsefrihet vid syriska gränsen var emellertid begränsad till 50 meter från op, och vi var synnerligen noga iakttagarna, varför våra möjligheter att ingripa var mycket små. Djur behandlas mycket illa i Mellersta östern. Man lär sig snart, att det inte lönar sig att försöka ändra på månghundraåriga vanor genom ingripande i enstaka fall.

På Israelsidan hade vi större rörel-

sefrihet. Om allt var lugnt, kunde den ene observatören lämna OP för några timmar på kvällen. Detta gav oss möjlighet att ofta göra besök vid någon kibbutz. En kibbutzmedlem är omhändertagen från vagnen till graven. Han har den högsta sociala säkerhet, som går att åstadkomma. Kibbutzen styrs på ett föredömligt demokratiskt sätt. Kibbutzmedlemmen får den utbildning han är lämpad för. Lägre skolundervisning sker i kibbutzen. För högre skolutbildning sändes medlemmen till allmänna skolor och universitet. Många återvänder efter universitetsstudierna till kibbutzen. En del arbetar ute i den allmänna marknaden men kvarstår som kibbutzmedlemmar. Lönen går till kibbutzen. I gengäld betalar kibbutzen erforderliga utgifter för medlemmen i den allmänna världen. De människor som vuxit upp i en kibbutz, är ofta entusiastiska medlemmar. Äldre människor, som på grund av ekonomiska omständigheter valt den egendomslösa tillvaron, har ibland svårare att anpassa sig. En utblottad invandrare har emellertid inget annat val än att ansluta sig till en kibbutz.

Det tragiska med Palestinaproblemet är att någon lösning ännu ej kan skymtas, å ena sidan finns palestina-arabernas berättigade krav att återfå sitt land, å andra sidan ett utav FN beslutat Israel, som redan har nedlagt ett gigantiskt arbete på agrikulturnella och liknande områden, och dessutom rent politiskt skapar en västerländsk demokrati mitt i arabvärlden.

Den stora efterfrågan i dessa länder är vatten. Kan metoder att utvinna sötvatten ur havet göras ekonomiskt bärande, tror jag att där kan finnas en lösning av palestina-problemet. Stora ökenområden kunde då göras fruktbara, så att överflöd av jord skulle stå till palestinaflyktingarnas förfogande.

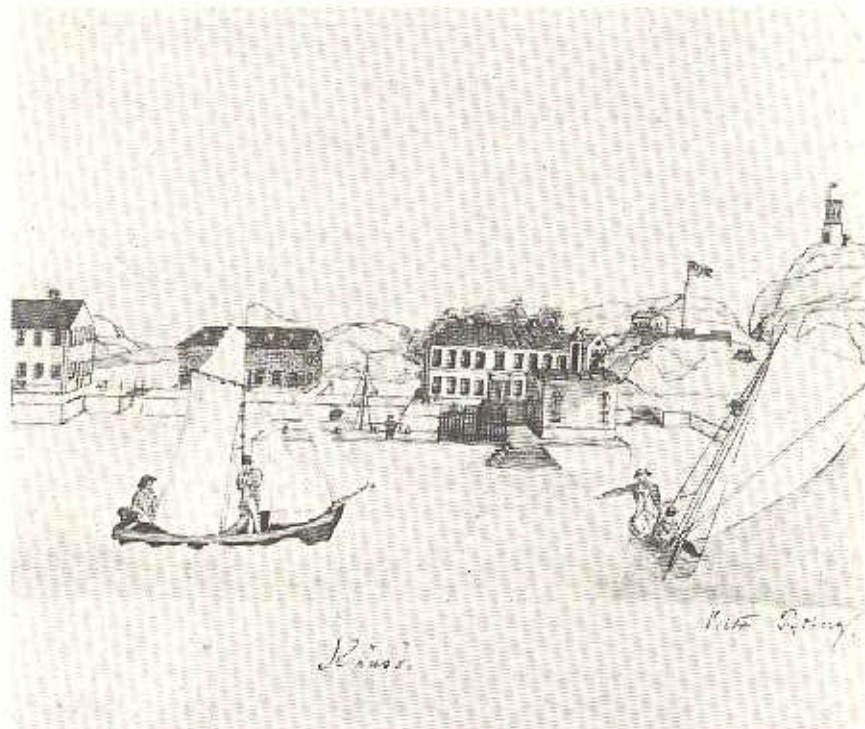
In memoriam

Kamrater som under året avlidit:
 Kapten Eijgil Bertéus
 Sjöingenjör Arvid Odenhem
 Garageförman Erik Persson
 Överstelöjtnant Carl Rosén
 Lagermästare Vilhelm Samuelsson

Deras minns lever bland kamraterna

FÅGELLIVET PÅ KÄNSÖ

(Studier bedrivna under varupliktstiden på KA 4 sommaren 1965.)

UNDER SENVÄREN och sommaren 1965 gjorde jag en inventering av fågelbeståndet på Känsö. Denna uppsats inleds med en allmän orientering om fågellivet på ön. I en särskild bilaga lämnas därefrån en så fullständig förteckning som möjligt över alla påträffade arter. Där upptas de latinska beteckningarna m. m.

SYFTET MED INVENTERINGEN har i första hand varit att fastställa, vilka arter som häckar på ön. Antalet individer inom varje art har jag bara uppskattat på ett ungefär. För att man med bestämdhet ska kunna fastställa, att en art häckar på ett ställe, måste man finna bon eller ungfåglar. MED LEDNING AV DET har jag kommit fram till att det för närvarande finns 31 häckande arter på Känsö samt ett fåtal som inte med säkerhet kan sägas ha sin boplats här. (Se utförligt i artlistan i uppsatsens slut.)

DET DOMINERANDE INSLAGET i faunan är inte oväntat *trut* och *mås-fågel*. De flesta människor kallar ju allt vitt de ser för fiskmåsar, men man skiljer mellan flera arter: havstrut, silltrut, gråtrut och fiskmås. Havstrut och silltrut är nästan svarta på vingarnas översidor, medan gråtruten och fiskmåsen är grå. Men i övrigt är det mycket svårt för lekmanen att se någon skillnad, och det

Aquarell av Viktor Rydberg. Originalet förvaras på Universitetsbiblioteket. Fotokopior förlagda av Höglund (signalist 3 butt 1965).

skulle föra för långt att här gå in på närmare detaljer.

PÅ ÖN FINNS fyra trutkolonier innehållande framförallt *gråtrut*, *silltrut* och några enstaka *havstrutar*. Gråtruten är vanligast och uppgår säkert till ett tusental individer; silltruten finns i något hundratal, medan havstruten endast uppgår till några få par.

DE NÄRA SLÄKTINGEN FISKMÅSEN förblandar sig inte med trutarna. Den förekommer på ön i tre kolonier innehållande sammanlagt ca etthundrafemtio måsar. (*Skrattmåsen* häckar ej på ön men har setts vid ett flertal tillfällen.)

DEN PÅ VÄSTKUSTEN enda borsarta rännarten, *fiskrännan*, häckar på Känsö i en enda koloni. Det är fyra par.

EN MYCKET KARAKTERISTISK fågel för Känsö är *strandkattan*. Var man än befinner sig på ön en vår eller försommardag, lägger man märke till den. Arten ger intryck av att vara talrikare än den i själva verket är, och under inventeringen framkom, att det endast är fem par som häckar på ön.

Av Stig Magnusson

AV ANDFÅGLARNA är *ejdern* den enda, som jag säkert kunnat konstatera som häckfågel. Sammanlagt fanns ungefär femtio bon, de flesta belägna på öns västra del. En annan andfågel är *småskraken* eller *prackan*, som den kallas i Bohuslän. Den kan man ofta se ligga i havet utanför ön, men något bo har jag inte kunnat hitta. Den 26 juli observerades emellertid en skrakhona med tre små ungar simmande omkring i viken innanför förläggingsbyggnaderna, och det är ej sannolikt att kullen utkläckts på Känsö.

SVERIGES TILL STORLEKEN största andart, *gravanden*, ses även den ofta vid ön. Enligt uppgift skulle ett par förra året (1964) ha häckat här, men i år har inte något bo påträffats. Gravanden måste emellertid gömma sitt bo mycket väl, eftersom honan helt saknar skyddsfärg, och boet är därför mycket svårt att upptäcka.

UNDER MAJ månad höll ett *gräsand*-par till på ön. Ofta kunde man se det på näringssök vid ett mindre sankmarksområde intill parken. Men en dag i början av juni var paret försvunnet, och sedan har det inte syns till.

ROVFÅGELSLÄKTET var i år företrätt av en enda art, nämligen *hornugglan*. Ett par häckade i ett liter granskogsbestånd strax öster om Känsö torn. Boet låg i ett gammalt skarbo, vars överbyggnad avlägsnats. Äggen, fyra till antalet, kläcktes mellan den 24 maj och 2 juni. Två veckor senare låg en av ungarna död nedanför boet. Troligen hade den dött av svält, och sedan kastats ur boet av någon av de gamla ugglorna. Detta belyser en företeelse, som lär förekomma rätt ofta hos rovfågeln. Äggen kläcks där med så långa mellanrum, att den unge som sist kommer ur sitt ägg på grund av sin litenhet får svårigheter att konkurrera om födan med sina äldre syskon och därför ofta går under. Tyvärr fick jag ej tillfälle att följa de övriga ungas vidare öden, men troligen kom de samtliga välbehållna ur boet.

Hornugglan får betecknas som rätt sällsynt i skärgården, och enligt göteborgsornitologen Jan Theman skulle uggleparet på Känsö vara det enda häckande i södra skärgården detta år.

ÖN HAR SOM BEKANT en ganska rik västlighet, och i parkens murkna trädstammar och busksnår och på andra ställen har en mängd *tättingar* byggt sina bon. Vandrar man in här tidigt en majmorgon, just innan solen strigit upp bakom bergknallarna i öster, möts man av en jublande fågelkör. Här sjunger *lösångaren* och *trädgårdssångaren*, *svarthästan*, *gulångaren* och *rödskjerten*, *kalstrasten*, *svartvita flugsnappare* och *rödbaken* bland många andra. Tidvis hörs gökens galande och ringduvans kutter blandat med fasanens skrockande.

DEN 26 MAJ GÄSTADES ÖN av en sjungande nakenbergalshanne. Den höll till i ett snårigt buskbestånd mellan trädgården och parken, och alltsom oftast lät den höra prov på sin lysande sångarförmåga. Dagen efter var den emellertid försvunnen från platsen.

SAMTLIGA ÖNS HÄCKANDE FÅGELARTER kommer nedan att behandlas i en speciell artlista, där även tillfälliga gäster kommer att få ett omnämmande. Ordningen i listan följer *Wetmores* system.

ARTLISTA

Häckande arter:

Ljude (*somateria mollissima*). Cirka 50 par häckar på ön, vilket får anses vara en ganska god siffra.

Fasan (*phasianus colchicus*). En bon hittades i ett snårigt buskbestånd på öns västra del och minst en tupp och tre honor håller till på ön.

Strandkaka (*haemastopus ustralegus*). Cirka 5 par häckar, ganska jämt fördelade runt ön.

Havstent (*larus marinus*). 3 par häckar i trutkolonin längst väster ut på Känsö.

Silltrut (*larus fuscus*). Sammanlagt häckar cirka 150 individer av denna mäs i de 4 kolonierna.

Gröttrut (*laegus argentatus*). Som förut nämnts häckar omkring 1000 exemplar i de 4 kolonierna. Den största av kolonierna är belägen på öns östra sydlöstra del.

Fåskud (*larus cautus*). Arten förekommer på ön med 3 kolonier, sammanlagt innehållande cirka 200 mäsar.

Fiskstarna (*sterna hirsundo*). På ön finns en koloni med 4 par, belägen på öns sydöstra sida.

Ringläva (*columba palumbus*). Ett par häckar i ett bærskogsområde beläget mellan parken och Känsö torn.

Gök (*cuculus canorus*). Minst tre fyra exemplar av denna art håller till på ön.

Hornuggla (*asio otus*). Ett par häckade som redan nämnts, på Känsö detta år.

Kräka (*corvus corone*). Minst två par häckar i år på ön.

Skata (*piea piea*). Ön byser i år ett enda häckande par.

Talgöxe (*parus major*). Flera par häckar i uppsatta holkar i parken.

Blåmes (*parus caeruleus*). Får par häckar i en av holkarna i parken. Arten är tillsammans med talgöxen den enda förekommande av mesfågeln på Känsö.

Kalstrast (*torus merula*). Är öns enda häckande trastart. Flera par har bosatt sig i parken och intilliggande områden.

Rödskjert (*phoenicurus phoenicurus*). Några par häckar i parken och vid förläggningssområdet.

Rödbak (*erithacus ruberula*). Arten häckar liest varstans på lämpliga lokaler.

Gulsångare (*hippobolus icterina*). Något par häckar i parkens lummigaste delar.

Svartbatta (*sylvia atricapilla*). Minst ett par har sitt tillhåll i parken.

Trädgårdssångare (*sylvia borin*). Ett par har sitt tillhåll i parken.

Törnångare (*sylvia communis*). Förekommer rätt allmänt över hela ön i busk- och snårmarker.

Ärtångare (*sylvia curruca*). Häckar liest varstans på ön där lämplig terräng finnes.

Lösångare (*phylloscopus trochilus*). Arten är en av öns talrikaste småtåglar och finnes nästan överallt där västlighet förekommer.

Snart-rit flugsnappare (*muscicapa hypoleucula*). Arten häckar i parken.

Järnspar (*prunella modularis*). Något par häckar i urkanterna av parken.

Salsbilla (*motacilla alba*). Något par häckar inom förläggningssområdet.

Stare (*sturnus vulgaris*). I parken finns ett avsnitt med murkna träd, i vilka starnarna funnit förtäffliga botrad.

Grönsök (*tiloris tiloris*). Även denna art har sin häckplats i parken, och sammanlagt håller uppskattningsvis 3 par till där.

Bofink (*ringilla coelebs*). Häckar på flera platser på ön.

Gulsparr (*emberiza citrinella*). Minst ett par häckar i buskmark på öns östra del.

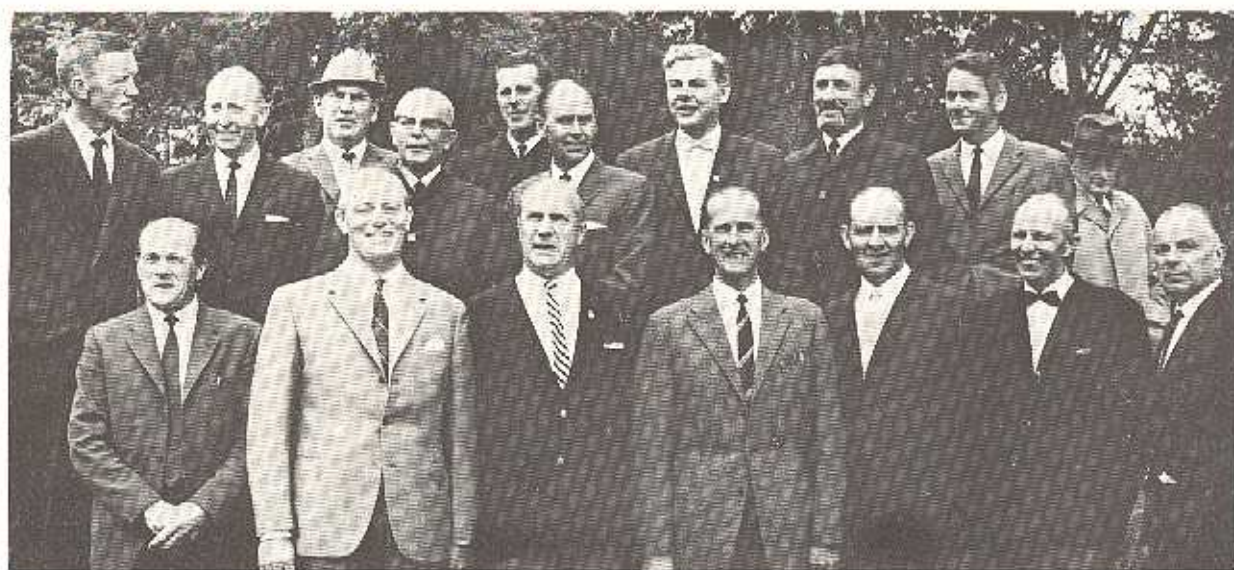
Tillfälliga gäster:

Tornfalk (*Falco tinnunculus*). Har setts vid några tillfällen på jakt över ön. Enligt uppgift skulle ett par förra året ha häckat på Känsö.

Rödbon (*tringa totanus*). Enstaka observationer i maj månad.

Nakenbergal (*luscinia luscinia*). Ett exemplar höll till på ön 26 maj.

med flera.

Stamrekryter vid KA 2 firade 30-årsjubileum

150 KA 2-kamrater på 29:e årsmötet

(Klipp ur Sydöstra Sveriges Dagblad 16/8 1965.)

Karlskrona Kustartilleriregementes kamratförening hade på söndagen årsmöte för tjugonionde året i följd. God anda, vilordnade arrangemang och upplivande av glada minnen är attråbut som kännetecknat för eningens tidigare årsmöten. Söndagens facit innebar inget undantag från regeln. För eningens ordförande, regementschefen överste Birger Ehnrot, kunde hälsa hundrafemtioatalst kamrater med familjemedlemmar från när och fjärran välkomna. Äldst på träffen var 90-årige karlskroniten Johannes Malm. Och mest långvägga deltagare var förre stationsföreståndare Ivar Svensson, 80 år, från Smidjebacken i Dalarna.

Ceremonier

Söndagens program inleddes på Rosenholms övningsområde med avlämning kompanivis till regementschefen. Parad för kamratföreningens fana gjordes, varefter korum förrättades av regementspastorn, komminister Arne Randolphson. I sin betraktelse utgick regementspastorn från bibelordet »Vår Herre Jesus Kristus tackar jag». För fin musikarrangering svarade militärmusikkåren i Karlskrona.

Kring festligt dukade kaffebord i matsalen på Rosenholm hölls års-sammanträdet. Förhandlingarna leddes av överste Ehnrot. — — — — —

Av årsberättelsen framgick att medlemsantalet är 560. Under året har 20 nya medlemmar tillkommit.

Parentation

Ordföranden höll assisterad av sekreteraren, flaggjunkaren Bengt Johansson en högtidlig parentation över de kamrater som avlidit sedan föregående årsmöte. Dessa var snickaren P O Cederholm, förvaltare J A Möller och B Strömbring, överstelöjtnanten B Rosén, flaggjunkarna B Rydberg, T Nilsson och A Frih, plåtslagaren G E Johansson, löjtnanterna i marinen K I Larsson och S J Sjökvist, disponenten E Samuelsson och löjtnanten i armén J Nordin. — — —

Uppvisning å Rosenholm

Ett imponerande inslag i programmet blev en uppvisning i konsten att vara ordonnans i »bushen» med hjälp av motorcykel. Uppvisningen gjordes med stor skicklighet av en grupp ur årets rekryter på medelsvår bana.

Demonstration av en väl kamouflerad 21-cm:s kanon av modell 1942 med tillhörande eldledningscentral och mätstation väckte stor uppmärksamhet liksom en rullande show med terrängfordon i många former. Och var säker på att åskådarna var stolta när de fick åka med runt banan. Ledare för arrangemanget var överstelöjtnant Gunnar Sahlin.

Middag

På kvällen samlades kamratföreningen till gemensam middag i KA 2:s matsal på Gräsvik. Menyn upptog den traditionella »krigsrätten» årtor och paunkaka. Militärmusikkåren konserterade och bidrog till att stämningen hela tiden var på toppen.

Telegram avsändes till konungen, chefen för marinen, chefen för sektion 4 i marinstaben, chefen för Blekinge kustartilleriförsvar och till fyra hedersledamöter.

Tapto av musikkåren blev en praktfull final på en lyckad kamratträff. Återstår bara att gratulera arrangörerna.

(Klipp från Blekinge Läns Tidning 16/8 1965).

Stamrekryterna från årsklass 1934 vid KA 2 firade på lördagen 30 årsjubileum. Sammanlagt samlades 26 personer i KA 2:s underofficersmäss. Glädjen över att träffas igen blev så spontan, att deltagarna beslöt att samlas till 35-årsjubileum 1964 i samband med KA 2 kamratförenings årsmöte.

Det var förste poliskonstapel Carl Axel Hallengren som i föl väckte tanken att ordna detta jubileum. Han bildar tillsammans med ämnesläraren och kaptenen i reserven, Wive Bondesson, Göteborg, och flaggjunkare Valter Gustavsson, Karlskrona, kontaktgrupp för kommande träffar.

Deltagarna i lördagsträffen uttryckte sin tacksambet över att de fick disponera mässen. Förvaltare Bo Edlund såg personligen till att gästerna fick det bra.

På söndagen samlades jubilarerna med KA 2 kamratförening — i vilken många, som inre tidigare var medlemmar, skrev in sig — på KA 2 kaserngård. Därifrån skedde förflyttning till Rosenholm, där de cirka 100 deltagarna ställde upp i sina gamla förband för avlämning till regementschefen, överste Birger Ehnrot.

Därefter gjordes parad för fanan. Regementspastorn, komminister Arne Randolphson, höll korum.

Ufter kaffe i matsalen började års-sammanträdet. Hela styrelsen omvaldes och består av:

Ordförande överste Birger Ehnrot, sekreterare flaggjunkare Bengt Johansson, kassör förvaltare Gustaf Hansson, förste vice ordf. amiralitetspastor Carl Elmgård, 2:e v. ordf. förvaltare Axel Winther, 3:e v. ordf. folkskollärare Henning Malmquist.

Verkställande utskottet: ordf. major Axel Friman, sekr. Bengt Johansson, kassör Axel Winther. Klubbmästare: flaggjunkare Åke Bergdahl.

Sedan förhandlingarna avslutats följde demonstration av artilleribataljonens materiel och uppvisningsövningar. Under tiden smakade de medhavda smörgåsarna bra.

Dagen avslutades med middag i regementsmatsalen.

Upprop:

De stamrekryter vid KA 2 av årsklassen 1934, som givetvis vill vara med på 35-årsjubileum sommaren 1969, och om Du vet adressen på sådana, kontakta någon av följande: Ämneslärare Wive Bondesson, Fredriksdalsgatan 7 A, Göteborg S, tel 031/20 11 33, Förste poliskonstapel Carl-Axel Hallengren, Vasagatan 25, Karlskrona, tel 0455/137 39 eller flaggjunkare Valter Gustavsson, Högbergsgatan 40, Karlskrona, tel 0455/176 82.

TA BLÅ VAGN till Älvsborgsskolan!

Flaggjunkare Sven-Eric Nilsson

Detta var vägledningen för gott och väl hundratalet stamrekryter, som i början av oktober 1942 kom in vid KA 4. Det var första årskursen stamrekryter, som rekryterades direkt till regementet. Till Kåringberget ? : — Nej, regementet höll på att taga form, och regementets kansli och kaserner fanns på ritbråde och övriga förberedande stadier. Älvsborgsskolan blev tillhållet för ovan nämnda förhoppningsfulla ynglingar. Skolan, belägen nära Carnegie gamla sockerbruk, var inhyrd av Kronan. Som chef tjänstgjorde nuv. major Lindblad. Bland övriga befalspersoner såg man bl a

Hegardt Petersson, furir Gabrielson (nu kapten), Brännerud och andra. Denna styrka var inkvarterad och hade sina lektionsrum på Älvsborgsskolan. Utspisning var ordnad i gymnastiksalen. Bland de tappra hundra crinrar jag mig »Torvans», som hade svårt att få ordning på sin kalufs. »Gandhi» och »Jeppe» var ett par andra i gånger. Var finns dessa nu? — Skulle det kunna gå att samla ihop så många som möjligt fram på våren 1967, då det blir 25 år sedan rubrikens appell var vägledande? Låt oss göra som 30-årsjubilarerna vid KA 2 nu i somras: samlas och uppliva gamla minnen. Rubriken skall åter bli fältropet för ett 25-årsjubileum. Bra vore, att en intern träff kunde ordnas på själva Älvsborgsskolan en lördagskväll en bit fram på våren. Då stiger minnena spontant fram och ger den rätta grundtonen. Vi får väl höra med Göteborgs allmänna skolstyrelse, om vi symboliskt kunde hyra in Älvsborgsskolan över ett veckoslut lördag-söndag. (Fria lördagar råder inom skolan april-juni). Så skulle det väl vara möjligt att sikta på anslutning till kamratföreningen med utfärd på söndagen till förslagsvis Känsö. Jag är övertygad om att projekter går att realisera, och det skulle vara glädjande för dessa jubilarer att åter få träffa befäl och instruktörer från 1942 och framåt under ären. Det gäller för Kamratföreningen att få med så många som möjligt av officerare, underofficerare och underbefäl, både i tjänst varande och pensionerade som i reserven.

Upprop!
Stamrekryter vid KA 4 av årsklass 1942 kontakta flgj Sven-Eric Nilsson (f. d. 41/13), Västra Stillestorpsgatan 23, Göteborg H, tel 031/232176 eller KA 4 tel 031/292080, ankn. 230. Kontaktman är dessutom flgj Karl-Eric Almén (f. d. 38/13) Dragspels-gatan 8, Västra Frölunda, tel 031/453889 eller KA 4 tel. 031/292080 ankn. 181.

EXTRA PRESSTOPP:

Fr o m 1/1 t o m 30/6 1966 är jag rektor i Perstorps köping. Träffas kontorstid tel. 0435/31290. Tacksam för ännu mera hjälp med kommande nummer i form av artiklar, minnen m m.
Wive Bondesson

KAMRATFÖRENINGENS

STYRELSE:

Ordf.: Överste Sixten Gråberg.

1:e v. ordf.: Major Gösta Karlberg.

2:e v. ordf.: Museiintendent Henry Wassén.

Sekt.: Förvaltare Gustav Odkrans.

Skattmästare: Lagerchef Ivar Koppman.

Klubbmästare: Vaktmästare Olle Boberg.

Ledamot: Flaggfurir Gunnar Järbring.

Suppleanter: Lokförare P. O. Calermo och förvaltare O. L. Redmo.

Revisorer: Korrespondent A. Johansson och kontorschef Digby Rundquist.

Suppleanter: Poliskonstapel A Lawner och flgj K E Almén.

Redaktör: Kapten (res.) Wive Bondesson, Fredriksdalsgatan 7 A, Göteborg S. Tel 201133.

Ett tack till annonsörerna

— Ett tillmötesgående och Er ekonomiska välvilja har i stor utsträckning bidragit till möjligheterna att utgiva denna tidning, vars uppgift är att vara den sammanhållande länken mellan regementet av i dag och i går, att upprätthålla kontakten mellan kustartillerister av olika årgångar och att vara ett forum för sambandet mellan regemente och byggd.

Kustartillerister

LÄMNA EDERT BIDRAG —
GENOM ATT GYNNA
TIDNINGENS ANNONSÖRERI!

Dryckesvisa

(Text af W. F.) af C. G. Carlberg
Vårt vin det lättar ett sorgset hjärta
och sköljer bort ett trist humör,
det stillar vrede och lindrar smärta,
det olust dödar och sorg förstör.

Se vinets perlor så hastigt svinna,
en kvinnas gunst flyr lätt sin kos,
vill här i kväll du lyckan vinna,
så lägg beslag på en fager ros.

I botten tömmer jag nu pokalen,
för kvinnan dricker jag en skål,
jag bjuder gästerna här i salen:
drick ur, drick ur, om ni det tål.

Kör.

Bägarna tömma sorgerna glömma,
det hör till livets förnämsta behag;
vinet det rusar, livsglädjen brusar,
kom låt oss dricka nu, du och jag.

Drick för din kvinna, sök henne vinna,
låt henne blifva i lifvet din tröst;
sök här din lycka, sök att få trycka
älskade kvinnan till ditt bröst.

Bägarna tömma, sorgerna glömma,
det hör till livets förnämsta behag;
vinet det rusar, livsglädjen brusar,
kom låt oss dricka nu, du och jag.

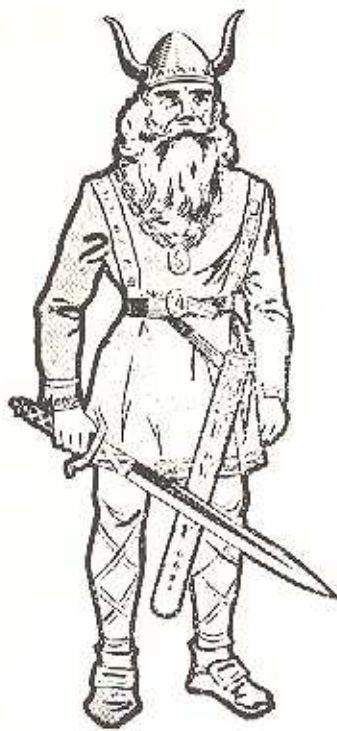
C. G. Carlberg var musikdirektör i Halmstad.

Ovanstående dryckesvisa sjöngs i Kamratföreningens glada gemenskap den 18. november 1965 av Fritz Persson, Munkebacksgatan 23-25 med ett för honom typiskt befriende och hjärtligt gemyt.

Red.

Stor sortering av papegojor, tropiska fåglar, akvariefiskar, guldhamster, sköldpaddor samt alla tillbehör. Fredagar kvällsöppet till klockan 20. Sändes över hela landet. KORTEDALA
ZOOLOGISKA AB
Tel 46 73 15

För nära två decennier sedan låg hjulbössckumpanos på förkovring och kämpaduster vid en lögarstrand i västerled i Svithiod, namnet på lögarstranden allenast tre runor långt. Hövdingen över vår hövding trynade i någon buskanhopning, ej fjärran från oss. Denne överhövding, Lang-Hindrik, med sin handgångne hirdman Bull Digre uppammade mångfaldiga hugskott, som skulle manövreras. Undertecknad, WeBe Härkuller, överansvarig för gnist-

Vi hedra och hylla kamrater som jubilerar

80 år

Flaggjunkare Conrad Bergsgård 30/10

75 år

Lantbrukare Karl Andersson 26/8
Landskanslist Allan Dahlbom 27/1
Lokförare Arvid Holmberg 28/2
Bankkamrer Erik Johansson 5/9
Lagerchef Ivar Koppman 14/6
Polisman K A Lawner 18/1
Linjeförman Fritz Magnusson 11/3
Flaggjunkare Johan Persson 19/9

70 år

Packbuskarl
Charles Andreasson 15/3
Inspektör Erik Bredin 4/12
Maskinhandlande
Erik Grönberg 23/9
Byggmästare H Johansson 13/6

Tidende Timad Tiosolvarv Tillbaka...

kort-gnist-lång och öra-tråd-öra got-tade sin lekamen i vågläge i kretsen av sina gnistkämpar. Knastrande börjar gnist-kort-gnist-lång spotta fram den ena runan snubblande om den andra. En blick på begynnelse-runorna mäter stenhårt: »Här har ord- och runovrängningsmaskin nyttjats!» — Ordvrängarapparaten, från att ha varit vilokudde, (äh, något mjukare med sitt oxhudshölje än Jakobs huvudgård i Betell!), stötts upp för benyttande bums. Den fullriktiga inställningen av tims, toms, ims och oms är tillfinnandes. Allsotom runorna strömmar in, föses de in i ordvrängarapparaten och krökes rättvända. Tidenden bringar flerfaldiga spörsmål för bevarande. Nu tager WeBe sin handgångne Fenrik till hjälps, denne nylärd på ordvrängarkonsten (aldeles nyss inne i den rara stugvärmefesen, varvid WeBe av ovanbemalte Lang-Hindrik rönt vränga ord (-skrapa) för att sig med sin Fenrik havandes undandragit sig den främsta kämpalinjens duster och hetta — buhl, vinterköld.) Runor som svar å spörsmålen ristats för Fenrik, vilken skyndsammast vränger desamma. Idogt verkande alla cumpanos, uppsuappades, krökandes rätt, mälandes svar på spörsmålen, ristandes runor för

Fenrik, denne skyndandes desamma vrängandes, WeBe dessemellan fullständigandes med »allsotomfast», »dymedelst», »enkannerligen» med flera digre runoflockar, därmed görandes tidenden digrare och digrare. Praktiskt taget knappast någon strålbredd förändrar sig skolskivan, och svarstidenden, diger att skåda och fyllig desslikes, antvardas av en flinker tidendebringare över stock och sten till högst densamme och dennes hird. Överhövdingen Lang-Hindrik med sin hird föll i stor förundran att den överbragta svarstidenden så Tor-Mjölner-snabbt överantvardats, och denna runobragd vart vitt om-talad.

1) Det kan händelsevis inträffa, att vissa kumpanos tycker sig vara igenkända, eller att andra tror sig känna igen desse. 2) Det skulle kunna inträffa, att mälandet och tidenden ovan är något skarvad. 3) Om 1) och 2) så vill undertecknad mäla, att om yppandet av denna tills dagen djupt bevarade runohemlighet föranstaltar, att jag icke bliver upphöjd till majorus utan blott och bart står kvar som capitano, så vill jag fördenskull inte på något sätt vara gramse, säger

WeBe Härkuller

Generallöjtnant

Rudolf Kolmodin 17/1
Ingenjör Vilhelm Olsson 4/9
Förvaltare O L Redmo 23/10
Vaktmästare Algot Skoglund 22/6

Bankdirektör Eric Wachtel 30/11
Disponent Birger Ygge 7/10

60 år

Flaggjunkare (r) T N Dahlin 18/10
Flaggjunkare Henry Carenvall 15/1
Förvaltare Hjalmar Ekdahl 11/9
Köpman Olle Erstedt 29/9
Socionom Einar Lindström 24/9

50 år

Flaggjunkare Bror Aghed 1/3
Frisörmästare
Helge Benjaminsson 28/2
Kapten (r) Fredrik Ekström 11/11
Flaggförare Gunnar Järbring 17/8
Kapten (r) Bengt Lillieros 16/7
Flaggfurir Erik Magnusson 23/10

Kapten Arne Palmgren 19/9
Köpman Sigurd Schött 20/2
Förrådsförvaltare Sven Vilg 20/10
Kapten T Torstensson 1/4

SVENSKA LASTBIL AB
Göteborgskontoret
Tel. växel 19 76 55

HISINGENS BUD
Tel. 22 28 42, 22 88 52

**PARTILLE
LASTBILCENTRAL**
Telefon 44 05 20, 44 13 56

Hänt på KA 4

(Utdrag av regementsorder 1/7 och framåt)

7/7

Firskänande. Till dem bland regementets personal som medverkat vid anordnandet av Riksskyttetävlingen i Göteborg 1965 på sådant sätt att regementet väl kunna genomföra sina åtaganden ger jag mitt erkännande.

Utnämning. Chefen för armén har fr o m 1/7 1965 utnämnt till musikdirektör vid militärmusiken (A:o 23) bl a musikdirektören av 1. graden i, vikariatsförordnade musikdirektören av 1. graden vid, musikdirektören av 2. graden vid militärmusiken *Nerheim*, KA 4.

13/7

Kassatjänst. Kungl Maj:t har genom kbr 3/6 1965 föreskrivit med tillämpning tills vidare fr o m 1 juli 1965 att under tjänstgöring inom tjänstgöringszonen skall till personal i reserv och officerare i väg- och vattenbyggnadskåren som med hänsyn till tjänsteställets belägenhet bedömas icke kunna utnyttja sin bostad som nattkvarter — oavsett vad därom eljest må vara föreskrivet — utgå reservbefäls traktamente med belopp, som angives i 7 § 2 mom allmänna resereglementet, dock att traktamente fr o m sextonde dygnet av tjänstgöringen skall utgå med belopp som angives i den i 7 § 1 mom kongörelse 21. november 1952 (nr 736) med tilläggsbestämmelser till allmänna resereglementet intagna tabellen. Vad i 8 § allmänna resereglementet sägs skall äga motsvarande tillämpning för tid varunder traktamente utgår med sist avsedda belopp.

Studieledare. Adjunkt *Rolf S Kjerulf Swenston* har förordnats såsom studieledare vid regementet fr o m 1/7 1965 och t v med åliggande jämli mo nr 150/1965.

15/7

Musikfurir 400311 501 *Andersson* kommenderas till musikunderofficersutbildning 1965—1966, äldre kursen med inställelse vid AIS, Solna.

19/7

Ändring av priser på materiel. Redan ledning av att omsättningsskatt m m höjs skall i prislister för beklädnad, förplägnad och drivmedel upptagna priser ökas med 4 % fr o m 1/7 1965.

22/7

Förslagsverksamhet för värnpliktiga. Av ÖB utfärdade bestämmelser om förslagsverksamhet för värnpliktiga (ISB nr 38/65) skola genom vederbörande batteri (motsv) försorg delgivas underlydande värnpliktiga.

Regnkappa. Regnkappa m/60 svart har inkommit till KA intendenturförråd. Försäljningspris 10 kronor.

28/7

Anställning. Vid Fo 32/31-GbK har förordnats fr o m 1/7 1965 såsom förrådsman i lgr Ag 10 med placering vid arméintendenturförrådet 1. förrådsman *H Lundgren*.

3/8

Säkerhetsbestämmelser för användning av och laddning med 9 mm ramad ammunition. Instruktion i närförsvarstjänst, flottan del IV säkerhetsbestämmelser (Näf I:IV) och Säkerhetsbestämmelser för kustartilleriet (SäkB KA II) kompletteras beträffande användning av och laddning med 9 mm ramad ammunition enligt följande: Nytt mom 251 i Näf I:IV och 221 i SäkB KA tillkommer.

»Vid användning av och laddning med 9 mm ramad ammunition gäller särskilt följande.

1. Magasinsfyllare skall alltid användas vid påfyllning av 36 skottsmagasin.
2. Påfyllning av laddrambricka får icke ske.
3. Umballager (pappasken) behålles obrutet så länge som möjligt. Påfyllning av magasin får icke ske på platser med hårt underlag såsom sten, betong, järn o d.

3/8

Flygtjänst. Mj *Karlberg* och ku *Rundahl* har 26/7 deltagit i flygning med helikopter. Flygtraktamente utgår.

17/8

Öfu *Bendrik* skall jämlikt mo K 51/65 genomgå utbildning till operationsassistent vid Göteborgs stads yrkes skolor med början 12/8.

20/8

Övl *Werner* kommenderas till brigadchefskurs, period 3.

31/8

I regementsmästerskap den 27/8 i friidrott korades följande regementsmästare:

Löpning 100 m *Ödervall* 11.2

Löpning 400 m *Fu Henriksson* 52,9

Löpn. 1500 m *Fu Henriksson* 4.25,6

Höjdhopps *Hovne* 180

Längdhopps *Jernhall* 5.80

Kulstötning *Öfu B Nilsson* 11.27

Handgranatkastn. *Johnsson* 62.77

Strafet 4×400 m *Aspirantskolan* 3.31,1 med *Jakobsson*, *Ödevall*, *Gårdstedt* och *Jernhall*.

6/9

Dödsfall. Kn *ETV Bertens* har avlidit den 3/9 1965.

Off och uoff på aktiv stat samt fast anställt underbefäl av lägst furirs (civil personal av motsv grad) anlägga sorgbeteckning jml TjRK 9:36 7/9—10/9.

8/9

Begravning. Vid avlidne kn *ELV Bertens* begravning 10/9 kl 1300 i Örgryte Gamla kyrka medverkar ur KA 4.

Famakt: 1. fanförelse: fl *Backlund*
2. fanförelse: serg *Schulze*
4. vpl ur 3. batt.

Musikkåren: Kl 1230—1300 med musik under samlingen till kyrkan. (Fobef-CGbK nr 07/921).

1/10

Regementsmästare i *orienteringslöpning* den 28/9 1965

Seniorer *Asp Steen* 1.30,25

Yngre oldboys *Flgj BÅ Larsson* 1.12,20

Äldre oldboys *Flgj Jansson* 1.05,10
Juniorer *Asp Artés* 1.03,25

Tjänstgöringstider för regementsstabn, avd A, gäller nedanstående ordinarie tjänstgöringstider.

Arbetsdagar är vardagar utom lörd. Lördagar är tjänstfria.

Under arbetsdagar uttages lunchrast om 30 minuter.

Tjänstgöringstiden är:

September—april kl 0800—1640.

Maj—augusti kl 0800—1600.

Trettondagsafton och nyårsafton samt vardag före helgdag, som infaller på lördag, minskas tjänstgöringstiden med de 4 sista timmarna.

Skärtorsdag samt valborgsmässoafton, som infaller på annan vardag än fredag eller lördag, minskas tjänstgöringstiden med de 2 sista timmarna. Påskafton, midsommarafton och julafton likställs med helgdag.

Förvaltarutbildning. *Flgj Berg, Heinmar, K B Olsson* och *O A M Olsson* är jämlikt moK 48/65 kommenderade att genomgå i förvaltarutbildningen in-

gående allmän kurs. Rid 11/10—18/12
å Skeppsholmen.

11/10

Kommendering. Övl Warner till FHS,
tid 11/10—17/12. Under denna tid
kommenderas kn Wockatz som tjf
C Radars.

14/10

Kommenderingar. Mj Uby till bataljons-
chefskurs vid KAS, tid 28/10—4/11.
Under denna tid kommenderas kn
Sprakaru som tjf C Befäls.

18/10

Tjf regementsstabschef. Kn Rundahl
kommenderas som tjf regements-
stabschef fr o m 25/10 1965 t v.

Övningsuppehåll. Övningsuppehåll un-
der instandande jul- och nyårshelg
förlägges till tiden 20/12 1965—5/1
1966.

21/10

Besök. CM tillsammans med norske
marinchefen besöker KA 4 den 1/11
1965. I anledning härav gäller följande:

1. Honnörsstyrka om 1 uoff och 20
vpl ur Befäls samt 1 hbl ur musik-
kåren uppställda i KA 4 hamn.
Avlämning till tjf regch kl 1330.
2. Tjf C RadarS möter vid östra
skolbyggnaden och leder visning
av RadarS kl 1355—1500 (omkr).

25/10

Belöning. Kustartilleriets kamratföre-
nings i Göteborg gåva till »Bra sol-
dater 1965» — föreningens plakett
och manschettknappar — har till-
delats

Vkorp 450820-505 *S-O Sundberg*

Vkorp 450402-491 *H Ivarsson*

Men 450893-501 *J Abrahamsson*

Men 450815-499 *J S Bagren*

Praktisk yrkesorientering (Pry). 4 ele-
ver ur grundskolans årskurs 8 har
Pry, vid KA 4. Kursen placeras på
3. bart, tid 1/11—5/11. *Kursledare:*
Rekryteringsofficeren. *Handledare:*
Öfo S L Karlsson.

19/11

De främsta inom varje klass i resultat
från *regimentsmästerskap i fälttävlan* den
12/11 1965, skjutning, punktorienter-
ing och orienteringslöpning,
Juniorer Asp Leffler 135.2 poäng
Seniorer Asp Sten 145.40 poäng
Yngre oldboys Lörv Lundberg 157.15
Äldre oldboys Flgj Jansson 104.50.

DATA

Alexander Hawborn, född den 12/11
1884 på Tjurkö i Blekinge, kom i
tjänst vid kustartilleriet, vid dess
uppsättning januari 1902.

Tjänstgjorde vid Detacherad av-
delning i Göteborg 1902, efter gjord
rekrytskola. Korpralskola 1903. All-
männa klassen 1904. Maskinistskola
1906—1907 (tvåårig), såväl 2:dre
som 1:e maskinistexamen. (Jämställd
med Övermaskinistexamen, avlagd
vid någon av rikets navigationssko-
lor, stod i väta Maskinistbrev på den
tiden.

Har sedan tjänstgjort såsom Ma-
skinuppbördsman, dels i Carlskrona,
dels i Älvsborgs fästningar, såväl på
båt som i land. Avgick ur tjänst 1946.
Har sedan ägnat sig åt skötsel av
fastigheten Längedragsvägen 119
samt diverse småjobb. Njuter nu
ålderdomens sista utav bara farten.
Den 18. november 1965.

Alexander Hawborn

Kustartilleriets Kamratförening av-
höll sitt sista årtblot för året den 18.
november, och då sjöng Alexander
Hawborn nedanstående sjömansvisa
med verklig inlevelse och bravur:
Gammal sjömansvisa från 1880-talet.
(Visan är i någon mån omdiktad av
mig. Se verserna 4 5 och 6.)

Alexander Hawborn

1.

Han hade seglat för om masten,
på sjön uti många år.

Han hade gått med förskjutning i
lasten,

Från »Frisco» till Singapore.

Han hade farit med »Norrmän och
Brittern»,

Och med dem, som betalat bäst.

Han hade slagit mot Nordjyllands
klüter,

En natt under storm från sydväst.

Medlemmarna i

**KUSTARTILLERIETS
KAMRATFÖRENING**

önskar alla, var och en

EN GOD JUL

ETT GOTT NYTT ÅR 1966

Styrelsen

2.

Hans hem var den låga skansen,
Hans bädd var den unknä koj.
Hans värld var den djupblå Atlanten,
I storm som i dyning och möj.
Hans dröm var en annan skuta,
En annan kock och kapten.
En annan flickögon bakom en ruta,
Som han sett i en tranlampas sken.

3.

Hans liv var som många andras,
Ett liv på en ruslig krog.
En »Wisky», en dans och en Ewa,
som tog hans avräkning och log.
En natt med den köpta skatten,
I Londons glädjekvarter.
En vakt, vid ratten, i natten,
När skutan i stormen bröts ner.

4.

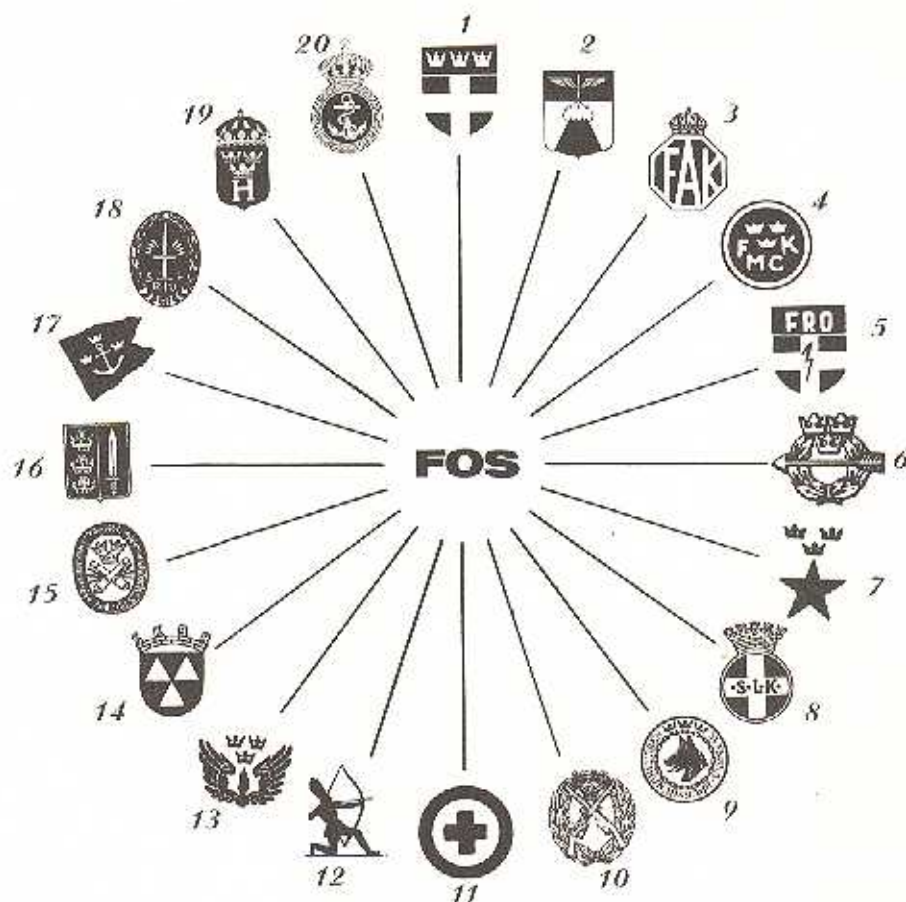
Så var det en kväll, det hände,
De låg i en Kinahamn.
Till rodden ett skepp anlände,
Han kände den skutans namn.
Han var lite blek om kinden,
När skutan med ens föll av.
Och flaggan flöt ut för vinden,
Den flagga, han mest hållit av.

5.

Den var gul, som ett sälgråhänge,
Den var blå, som ett ögonpar,
Det var första hälsning på länge,
Från hemmet, från »Mor och Pär».
Den minde om djupblåa ögon,
Den minde om guldgult hår.
Den minde om barndomens lekar,
Och minnen från ungdomens år.

6.

Den var svärtad av stenkolsröken,
Den var bränd av tropikens sol.
Dock minde den kanske hur göken,
»Där hemma» i hulten gol.
Den minde om dansen på logen.
Den minde om dragspelslåt.
Och då: Gick han längst fram i bogen
Och brast uti häftigt gråt.

PRISTÄVLING

Alla av KA-fyens läsare uppmanas att delta i denna tävling!

- 1) Sänd in lösning, numrera från 1 till 20, vilka frivilliga försvarsorganisationer det är!
- 2) Lägg i minst 80 öre (IBELST MERA!). Vinsten på tävlingen går till bidrag till anskaffande av gjutform till plaketter enligt artikel i början av tidningen! Behjärtansvärt!
- 3) De tre först öppnade rätta lösningarna belönas med att avgiften till Kamratföreningen betalas i två år (= 10:- kronor.) Utomstående erhåller 10:- kronor kontant.
- 4) Lösningarna postas senast den 7/3 1966 under följande adress:
Kapt. Wive Bondesson, Fredriksdalsgatan 7 A, Göteborg S.

NÄR DET GÄLLER KÖRKORT

V:a Frölunda Trafikinstitut

Per H. Birkenäs

Marconigatan 7

Tel 45 67 63 - 45 67 68

Antenngatan 10 (Radiotorget)

Tel 49 14 75

BETALD
ANNONSPLATS

Gör som konstnärer

Inrama hos

FERM & PERSSON

Reflexfritt glas till tavlor
Kungsgatan 18 - Tel. 45 01 06

BERGS

FRUKT- & GRÖNSAKSAFFÄR

Olskroksgatan 11 Tel. 15 20 27

KONSERVER - FRUKT - GRÖNSAKER
BLOMMOR

Vänd Eder med förtroende till

G. JOHANSSONS MÅLERIFIRMA

Långedragsvägen 12 - Göteborg V
Tel. 29 29 67, 29 42 67

VARJ MOTTO:

Billiga priser - Prima kvalitet - Reel behandling

KOPPARTRANS BENSINSTATION

Talattagatan - Långedrag

BENSIN - OLJOR - TILLBEHÖR

Kungstens Bilverkstad

Varholmsgatan 12 - Telefon 12 07 46

Spec.: OPEL

BROR ERICSSONS

när det gäller

MÅLNING

av HUS - INDUSTRIER - FARTYG

Fiskhammsgatan 10 - Tel. växel 12 42 10

GLASÖGONHUSET

Tel. 11 85 87 - Östra Hamngatan 46-48
G. Larsson

*är den firma där Ni kan få verkligt
förstklassiga och tillförlitliga*

Glasögon, Kikare och andra optiska artiklar

RIBBÅS MÅLERIFIRMA

Allt inom branschen!

Affären: Tapeter samt
allt i färg för villan och båten
Långedragsvägen 50
Tel. 29 26 96, 29 26 67

TERYLENKJOLEN är

billigare hos

MAGASIN ESTELLE

Park-Viktorigatan

BUSSAR

för alla slag av resor.
Vana och säkra förare.

BUSSBESTÄLLNINGSCENTRALEN

Slussplatsen 1
Tel. 17 15 00

Apparatur för:
ULTRALJUDRENGÖRING
BEARBETNING
SVETSNING

Tele-Invest AB

Rosenlundsgatan 8, Göteborg
Tel. 13 51 54, 11 61 01, 13 13 34, 13 17 00

Vi söker kontakt med försäljningsintresserad
person för anställning inom vår försäljnings-

organisation:

HELTID

DELTID eller

FRITIDS-tjänst

Försäkringsbolaget Winterthur

Tel 20 01 80

Erik Nordströms Speceriaffär

Grimmeredsvägen 86 Tel. 29 02 46

REKOMMENDERAS

BILUTHYRNING

WAGNEFORS BILUTHYRNING
Telefon 81 00 90

**AB TRANSPORT-
BRÖDERNA**

Telefon Växel 23 31 10. 23 31 60

**FIX-BUDET
BILTRANSPORTER**

Andra Långgatan 24 Tel. 24 87 80, 12 20 99

C. R. Holmqvists Boktryckeri AB

Magasinsgatan 3, Göteborg C

Telefon linjeväljare

13 06 07, 13 96 14, 13 94 24

RING-ar

När det gäller RING oss på
RING-ön

L. ANDRÉNS GUMMIVERKSTAD

Stenkolsgatan 17, Ringön, Göteborg H
Tel. växel 23 50 30

Lilla Nygatan 2 (Palladium)
Tel. 13 99 70, 13 88 39

EKEBERGA VILOHEM

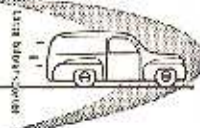
inneh.: Nils Mohlén

Ångkärrsgatan 15 - Telefon 29 26 28

G Ö T E B O R G

Spårväghållplats: Käringberget

AB Budbyrå

Erik Dahlbergsgatan 8, Göteborg C
Tel. 13 76 87, 13 44 76, 11 87 02